

TRØNDERENERGI NETT AS
Postboks 9480 Torgarden
7496 TRONDHEIM

Vår dato: 08.05.2019

Vår ref.: 201842366-13/201841787-27

Arkiv: 617

Deres dato:

Deres ref.:

Saksbehandler:

Inger Helene Waagaard Riddervold

TrønderEnergi Vind AS - godkjenning av detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan for Stokkfjellet vindkraftverk

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til e-post av 6.12.2018 med vedlagt detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) av 4.12.2018 for Stokkfjellet vindkraftverk.

Vi viser også til mottatt MTA datert 20.11.2018 for 132 kV nettilknytning Stokkfjellet - Nea, sist revidert 24.03.2019.

Vedtak

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) godkjenner fremlagte MTA og detaljplan av 04.12.2018 for bygging av Stokkfjellet vindkraftverk i Selbu kommune. Vi godkjenner også MTA datert 24.03.2019, for bygging av 132 kV Stokkfjellet – NEA i Selbu og Tydal kommuner.

Vilkår for godkjenning av detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan for Stokkfjellet vindkraftverk:

- NVE skal orienteres om når anleggsarbeidet starter, ved viktige og/eller kritiske faser ved byggearbeidet og når anlegget blir satt i drift.
- Entreprenører skal gjøres kjent med MTA/detaljplan og dette vedtaket.
- Ved gammelskogen sør for Åsvollen skal hogsten begrenses til et minimum. Ytre arealgrense justeres inn til inngrepsgrense, slik at mulig optimalisering av veglinje kun kan skje mot østre side av naturtypen.
- Ved hønsehauklokalitet i nærheten av adkomstvei, skal hogsten begrenses til et minimum.
- Ved lagring av drivstoff, kjemikalier e.l. skal det gjøres nødvendige tiltak som sikrer at det ikke forekommer forurensning eller avrenning til vassdrag (jf uttalelse fra Fylkesmannen).
- Før eventuelle massetak/deponi tas i bruk skal det utarbeides en helhetlig plan for etablering og istandsetting. Planen /-ene skal utformes i tråd med prinsippene i terrenghåndboka, og skal forelegges grunneiere og kommunen, samt forelegges NVE før arbeidet med massetak/deponi starter.
- Endelige fasadetegninger, som viser den arkitektoniske utformingen av servicebygget og transformatorstasjon, samt material- og fargebruk, skal forelegges NVE før bygging av anleggene starter. Arealbruken på tomtene skal fremgå av tegningene.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

- Plan for istandsetting av oppstillingsplasser og snuplasser for å redusere permanent arealbruk. Planen skal blant annet beskrive behovet for areal i forbindelse med drift og vedlikehold av anlegget, og den skal godkjennes av NVE før anleggsarbeidene avsluttes.
- TrønderEnergi Vind skal vurdere å plukke ned vardene som blir direkte berørt av utbyggingen. I samråd med det lokale turlaget, skal en finne en ny egnet plassering av vardene i nærområdet.
- Av hensyn til reindrift skal det ikke være anleggsvirksomhet i perioden 15.04-15.06. Restriksjonen kan fravikes dersom det oppnås enighet med reinbeitedistriktet. Restriksjonen gjelder ikke bygging av adkomstvei 0-4000 m.
- Adkomst og internveier kan brøytes de tre første årene etter at vindkraftanlegget er satt i drift. I denne perioden skal TrønderEnergi Vind bistå med tiltak for å hindre at rein følger adkomstveien nedover og gjennomføre undersøkelser av konsekvenser av vinterbrøytet vei for reindriften.
- TrønderEnergi Vind skal vurdere en plassering av bommen som ivaretar hensynet til konsesjonsvilkår om allmenn ferdsel i tillegg til hensynet til reindrifta om å unngå at rein følger adkomstveien ned i bygda.
- Dersom virksomheten avdekker avvik som har medført, eller kan medføre betydelig skade på miljøet, skal dette umiddelbart rapporteres til NVE. Rapporteringen må også angi hvilke tiltak som er, eller vil bli iverksatt for å lukke avviket, hindre gjentakelser og avbøte mulige skader.
- NVE understreker at planene ikke skal fravikes uten vår godkjennelse. Planene gjelder for bygging, drift og vedlikehold av anlegget. NVE kan stille krav om ytterligere detaljering og dokumentasjon for hele eller deler av anlegget ved senere tidspunkt.

Vilkår for godkjenning av miljø-, transport- og anleggsplan for 132 kV kraftledningen Stokkfjellet - Nea:

- NVE skal orienteres om når anleggsarbeidet starter, ved viktige og/eller kritiske faser ved byggearbeidet og når anlegget blir satt i drift.
- Entreprenører skal gjøres kjent med MTA/detaljplan og dette vedtaket.
- Trestolper skal i lagres på oljeabsorberende duk på riggplasser avmerket i MTA. Det er særlig viktig at trestolper ikke lagres i nedslagsfeltet for drikkevann, for å redusere risikoen for forurensning av drikkevann.
- Dersom kreosotimpregneret master bearbeides (kuttet, borres eller lignende) ved mastepunktene skal dette skje på oljesugende duk. Avfall skal samles opp og håndteres i henhold til forurensningsloven.
- Av hensyn til reindrift skal det ikke være anleggsvirksomhet i følgende perioder 15.04-15.06. for mast M0 til M80. Restriksjonen kan fravikes dersom det oppnås enighet med reinbeitedistriktet. Reinbeitedistriktet gis anledning til å kreve kortere stans inntil 2 til 4 dager
- Hogstavfall og trevirke skal i størst mulig grad fjernes eller plasseres i terrenget slik at det ikke hindrer beite og ferdsel.
- Kapittel 12 «Avfall og forurensning» i MTA for Stokkfjellet vindkraftverk, gjelder også for MTA 132 kV Nea – Stokkfjellet.
- Eventuelle justeringer i kjøretrassene skal forelegges oss, før de tas i bruk.
- Dersom virksomheten avdekker avvik som har medført, eller kan medføre betydelig skade på miljøet, skal dette umiddelbart rapporteres til NVE. Rapporteringen må også angi hvilke tiltak som er, eller vil bli iverksatt for å lukke avviket, hindre gjentakelser og avbøte mulige skader.
- NVE understreker at planene ikke skal fravikes uten vår godkjennelse. Planene gjelder for bygging, drift og vedlikehold av anlegget. NVE kan stille krav om ytterligere detaljering og dokumentasjon for hele eller deler av anlegget ved senere tidspunkt.

NVE gjør oppmerksom på at tiltakshaver må sørge for å skaffe seg nødvendige privatrettslige rettigheter før anleggsarbeidene starter.

Godkjenning av MTA og detaljplan for Stokkfjellet vindkraftverk har hjemmel i konsesjonen av i dag, post 12 og 14 (NVE ref: 201106956-173). Godkjenning av MTA for 132 kV mellom Stokkfjellet vindkraftverk i Selbu kommune og Nea transformatorstasjon i Tydal kommune, har hjemmel i konsesjonen av i dag, post 9 (NVE ref: 201842457-30).

Dette vedtaket forutsetter at fremlagte planer er i samsvar med vilkår og forutsetninger gitt i konsesjonen for Stokkfjellet vindkraftverk med tilhørende nettilknytning i følgende notater:

- NVEs notat «Bakgrunn for vedtak» Stokkfjellet vindkraftverk datert 18.12.2014 (NVE ref.: 201106956-114)
- Olje- og energidepartement sitt klagevedtak datert 19.09.2017.
- NVEs notat «Bakgrunn for vedtak» Ny 132 kV kraftledning fra Stokkfjellet vindkraftverk til Nea transformatorstasjon datert 18.12.2014 (NVE ref.: 201405455-10)

Vedtaket datert 01.04.2019, om delgodkjenning som gjelder skogrydding for ledningen 132 kV Stokkfjellet – Nea, blir erstattet av dette vedtaket og bortfaller herved.

Tilsyn

NVE vil følge opp anlegget med tilsyn med hjemmel i energiloven kapittel 10.

Ved planlegging, bygging og drift, er anlegget underlagt bestemmelser om internkontroll for miljøkrav etter energiloven, jf. § 3-7 i energilovforskriften (FOR 2011-10-28 nr. 1058 IK-energi). Ved tilsyn på anlegget vil NVE kontrollere at dere har etablert internkontroll etter denne forskriften.

Innhold

Vedtak	1
Tilsyn.....	3
Bakgrunn	5
Høring av MTA og detaljplan, og involvering av berørte parter.....	5
NVEs vurderinger av MTA og detaljplan Stokkfjellet vindkraftverk.....	5
Endelig utbyggingsløsning	6
Arealbruk.....	12
Drikkevann	16
Kulturminner	17
Støy	17
Skyggekast	19
NVEs vurdering av andre konsesjonsvilkår for Stokkfjellet vindkraftverk	20
Krav om ledig nettkapasitet.....	20
Forsvarets anlegg.....	20
Fargevalg, design og reklame.....	20
Reindrift	20
Naturmangfold	23
NVEs vurderinger av MTA 132 kV nettilknytning Stokkfjellet - Nea	24
Omsøkte endringer fra gjeldende anleggskonsesjon	24
Ivaretagelse av vilkår i konsesjonen.....	24
Anleggsarbeid.....	27
Naturmangfold	27
Kulturminner	27
Kommentar til høringsuttalelse 132 kV Stokkfjellet – Nea	28
Tilleggsopplysninger som dere må være oppmerksom på	28
Konsesjonsvilkår som ikke er vurdert	28
Krav om internkontrollsystem.....	28
Plan- og bygningsloven.....	29
Nødvendige tillatelser etter annet lovverk.....	29
Orientering av grunneiere og rettighetshavere	29
Klageadgang.....	29

Bakgrunn

TrønderEnergi Kraft AS fikk den 18.12.2014 tillatelse av NVE til å bygge Stokkfjellet vindkraftverk med inntil 90 MW installert effekt og 29 km ny 132 kV kraftlinje til Nea transformatorstasjon. Vedtaket ble påklaget, men stadfestet av Olje- og energidepartementet (OED) den 19.09.2017 med utvidete vilkår knytta til reindrift og hensyn til gammelskog. NVE utstedte den 29.09.2017 ny anleggskonsesjon for vindkraftverket i tråd med OEDs vilkår. Konsesjonen ble 11.01.2019 overført til TrønderEnergi Vind AS. Gjeldende konsesjon, av i dag, gir TrønderEnergi Vind AS tillatelse til å utvide konsesjonsperioden med 6 år (fra 24 år til 30 år) for Stokkfjellet vindkraftverk med tilhørende nettilknytning, jf. NVE ref: 201106956-173 og 201405455-30 .

NVE delgodkjente MTA som gjaldt skogrydding for 132 kV ledningen Stokkfjellet – Nea den 01.04.2019. Vedtaket datert 01.04.2019, blir erstattet av vedtaket av i dag og bortfaller herved.

For detaljert informasjon om Stokkfjellet vindkraftverk, se avsnitt om «endelig utbyggingsløsning» lenger ned.

Høring av MTA og detaljplan, og involvering av berørte parter

Mottatt detaljplan og MTA for Stokkfjellet vindkraftverk og 132 kV nettilknytning ble sendt på høring 12.12.2018 til Selbu kommune, Tydal kommune, Fylkesmannen i Trøndelag, Trøndelag fylkeskommune, Mattilsynet, Gåebrien reinbeitedistrikt og berørte parter dvs. frivillige regionale og lokale organisasjoner som har vært engasjert i konsesjonssaken.

I høringsbrevet har NVE bedt TrønderEnergi Vind om å orientere berørte grunneiere og rettighetshavere om høringen og fristen til å uttale seg til NVE. I tillegg har NVE bedt TrønderEnergi Vind om å orientere naboer som kan bli berørt av støy- og/eller skyggekast over gjeldende grenseverdier om høringen (worst case). NVE mottok kopi av orienteringen den 14.12.2018.

Detaljplan og MTA er gjennom møte og e-postkorrespondanse utarbeidet i samråd med Selbu kommune og grunneiere. I forbindelse med behandlingen av planene, gjennomførte NVE et møte med Selbu kommune (11.1.2019). NVE var også på befaring i planområdet sammen med TrønderEnergi Vind AS den 03.10.2018, i forkant av innsendelse av MTA og detaljplan.

NVE har mottatt to uttalelser til planene. Disse er sammenfattet i vedlegg 1. Det er kun forhold som er relevante for MTA og detaljplan som er sammenfattet. Trønder Energi sine kommentarer til uttalelsene er gjengitt i kursiv under den aktuelle høringsuttalelse. I NVEs vurdering under har vi, under de aktuelle fagtemaene, kommentert innspillene som har kommet i høringen.

Riast/Hylling/ Gåebrien Sijte reinbeitedistrikt er også søkt involvert i planleggingen gjennom møter og e-post korrespondanse. Det er ikke oppnådd enighet mellom TrønderEnergi Vind og reinbeitedistriktet om avbøtende tiltak, og NVE gjennomførte konsultasjon med reinbeitedistriktet den 11.2.2019 slik vilkår 15 i konsesjonen forutsetter. Protokollen fra gjennomført konsultasjon med Gåebrien Sijte reinbeitedistrikt, er oppsummert i vedlegg 1. TrønderEnergi Vind sine kommentarer er gjengitt i kursiv.

NVEs vurderinger av MTA og detaljplan Stokkfjellet vindkraftverk

Formålet med en detaljplan er å konkretisere utbyggingsløsningen for vindkraftverket innenfor de rammene som er gitt i konsesjonen. Planen skal gi en teknisk beskrivelse av anleggene som skal bygges, og den skal omtale eventuelle endringer i endelig utbyggingsløsning sammenlignet med konsesjonsgitt

utbyggingsløsning. Dersom endelig utbyggingsløsning medfører endrede virkninger for miljø og samfunn, skal dette vurderes. Detaljplanen skal legges til grunn for MTA.

Formålet med en MTA er å sikre at det tas miljø- og landskapshensyn ved bygging og drift av anlegget. Vurderingene i planen skal baseres på miljøinformasjon som er kommet frem i konsesjonsprosessen.

I det følgende presenteres NVEs vurdering av MTA- og detaljplan for Stokkfjellet vindkraftverk, for de temaer som anses som relevante i saken.

Endelig utbyggingsløsning

I anleggskonsesjonens vilkår nr. 12 står det at «*Konsesjonær skal legge frem en detaljplan som viser tiltakets endelige utforming. Detaljplanen skal omfatte en utbyggingsløsning på inntil 90 MW. (...) Dersom endringer av tiltaket medfører andre vesentlig endrede virkninger enn det som fremgår av konsekvensutredningen, skal dette vurderes i detaljplanen.*

Detaljplanen skal godkjennes av NVE og legges til grunn for miljø-, transport- og anleggsplan, jf. vilkår om «Miljø-, transport- og anleggsplan». Detaljplanen kan inngå som en del av miljø-, transport og anleggsplanen, dersom dette vurderes som hensiktsmessig.

Ved en reduksjon av antall turbiner sammenlignet med konsekvensutredningen, skal det i detaljplanen beskrives hvordan dette kan legges til rette for å redusere de visuelle virkningene på nærliggende kalvingsområder i Riast/Hyllingen reinbeitedistrikt, ved at turbinene for eksempel trekkes ut av områdene lengst sørøst i planområdet, jf. vilkår 15.»

Turbintype

Planene omfatter utbygging av et vindkraftverk bestående av totalt 21 vindturbiner à 4,2 MW, som vil gi en total installert effekt på 90 MW. Turbinene vil ha navhøyde på 112 meter og rotordiameter på 136 meter, og vil få en total høyde til vingespiss på omtrent 180 meter.

I konsesjonen av Stokkfjellet vindkraftverk ble det lagt til grunn en løsning med 39 turbiner à 2,3 MW, med total installert effekt på 90 MW. I konsesjonssøknaden ble det søkt om å etablere 43 turbiner med en total installert effekt på 100 MW, men dette ble redusert til 90 MW i konsesjonsvedtaket. Totalhøyde i konsesjonsgitt løsning var 150 meter.

Den endelige utbyggingsløsningen gir altså færre turbiner. Samtidig er turbinene 30 meter høyere enn den løsningen som ble meddelt konsesjon i 2014. Endring i virkninger fra konsesjonsgitt løsning til den endelige utbyggingsløsningen, vil vurderes i eget avsnitt under.

Adkomstvei

Som følge av OED sitt klagevedtak, ble det under vilkår nr. 14 i anleggskonsesjon om Miljø-, transport og anleggsplan satt følgende vilkår; «*Planen skal ta sikte på å redusere negative effekter av adkomstveien for gammelskogen sør for Åsvollen.*»

Adkomstveien til vindkraftverket vil totalt bli ca. åtte km lang. Den tar av fra Stoggvegen (fv 6724) som ligger sør for Nea, og følger eksisterende skogsbilvei i ca fire km, og forlenges med ca. fire km inn til grensen for konsesjonsområdet. Det blir to avkjørsler fra fylkesveien. Eksisterende avkjørsel i øst vil bli brukt i anleggs- og driftsfasen (permanent avkjørsel). Ny, midlertidig avkjørsel i vest og permanent vei opp til skogsbilveien er nødvendig pga. krav til horisontal- og vertikalkurvatur for transport av turbinkomponentene.

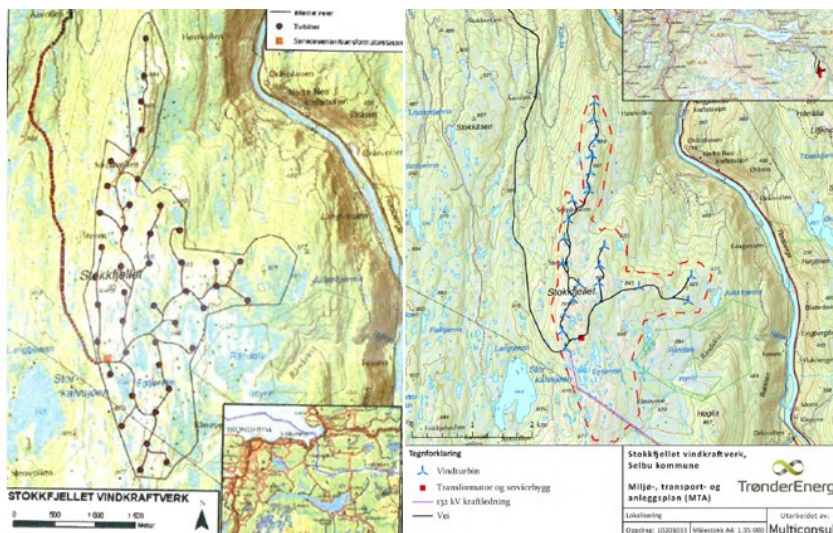
I MTA/detaljplan går det fram at adkomstveien er justert fra traseen som ble fremmet i konsesjonssøknad i 2013, slik at mindre av gammelskogen sør for Åsvollen blir berørt (jf. konsesjonsvilkår). Gjennom naturtypen, skal det hogsten minimeres til et minimum og under 4.1.1 i Terrenghåndboka er det listet ytterligere tiltak for å redusere virkninger på gammelskogen. NVE mener tiltakene som er gjort i detaljplanleggingen av prosjektet ivaretar vilkåret om adkomstvei. Men for å sikre at inngrepene reduseres til et minimum, vil vi i godkjenningen av MTA/detaljplan sette vilkår om at ytre arealgrense må justeres inn til inngrepsgrense slik at mulig optimalisering av veglinje kun kan skje mot østre side av naturtypen. I kontrollplanen bør utbygger være ansvarlig slik at hogst i dette området begrenses til et minimum.

Adkomstveien vil passere i utkanten av en bekkekløft i Kalvåa nord for Åsvollen, som er vurdert som en svært viktig naturtype. I bekkekløften er det registrert fem rødlistearter av lav og sopp, og i granskogen er det registrert en rødlistet lav. OED forutsetter i sitt klagevedtak at bekkekløfta ikke skal bli berørt. Hvordan dette skal håndteres, er nærmere vurdert i terrenghåndboka. Det konkluderes med at hele veien skal senkes for å unngå at naturtypen berøres av anleggsarbeidet. På denne måten unngår en inngrep i lokaliteten ved breddeutvidelse av veien og fylling inn i naturtypen og ned mot elva. Konsekvensen er større skjæringer på innsiden av veien.

Adkomstvei som fremgår av MTA og detaljplan, er i tråd med den løsningen som lå til grunn for konsesjonsbehandlingen i 2014. NVE vurderer vilkår nr. 14 i anleggskonsesjonen om adkomstveiens påvirkning for gammelskogen ved Åsvollen, som oppfylt.

Internveier og turbinplassering

NVE konstaterer at mottatt detaljplan/MTA viser at antall turbiner er endret (21 turbiner) sammenlignet med løsningen som ble meddelt konsesjon (39 turbiner). Endringene er blant annet knyttet til rask teknologitvikling ved at installert effekt per turbin har økt vesentlig. På denne bakgrunn har det vært mulig å redusere antall turbiner til omtrent halvparten av det som lå til grunn i NVEs konsesjonsbehandling. De fleste turbinpunktene er i nærheten av tidligere presenterte turbinpunkter. Den største endringen fra den løsningen som ble meddelt konsesjon av NVE, er knyttet til at samtlige turbiner i den sørlige ca. tredjedelen av planområdet er fjernet, dvs. ca. sør for en linje fra nordspissen av Storkalvsjøen til Julsetjenna. Dette er i tråd med vilkår om reindrift i OEDs klagevedtak. I figur 1 vises løsningen som lå til grunn for konsesjonssøknaden (43 turbiner) og den endelige utbyggingsløsningen (21 turbiner).

Figur 1 viser utbyggingsløsning fra konsesjonssøknad med 43 stk 2,3 MW turbiner til venstre. Detaljplanløsning i MTA med 21 stk 4,2 turbiner til høyre.

Denne endelige utbyggingsløsningen innebærer at den sørligste turbin i MTA er ca. 1,5 km lenger nord enn sørligste turbin i konsesjonssøknad fra 2013. To turbiner plassert ca. 300-400 m lenger øst i MTA sammenliknet med søknad, de to ligger ved 601 m.o.h. like vest for Julsetjtjenna. Vestligste og nordligste turbin i vindparken er i praksis det samme.

Vi legger til grunn at endrede turbinplasseringen søker å utnytte den kunnskap TrønderEnergi Vind har ervervet om vindressursene i planområdet. Ut fra mottatt dokumentasjon går det også fram at turbinplasseringene er valgt ut fra ønsket om best mulig landskapstilpasning ved etablering av infrastruktur, som internveier og kranoppstillingsplasser.

Reinbeitedistriktet fremmet 29.08.2018 ønske om reduksjon i utbyggingsområde overfor TrønderEnergi Vind, jf. sør for rød strek i figur 2. NVE vurderer at slik reduksjon ikke vil tilrettelegge for en utbygging på inntil 90 MW slik det er forutsatt i vilkår 12 første avsnitt. Reduksjonen vurderes derfor som ikke aktuelt.

I konsultasjonen gjennomført i januar 2019 ba Gåebrien sijte om at turbinene lengst i øst (19, 20 og 21) ble vurdert flyttet (jf. rød sirkel i figur 2). Begrunnelsen for dette var at Råndalsmyrin/Råndalsøyene er et spesielt viktig funksjonsområde med lavereliggende beite for kalvende simler.

TrønderEnergi Vind har vurdert dette forslaget og foretatt beregninger av to alternative løsninger som ivaretar reindriftens ønsker ved at nevnte turbiner er plassert mellom/inntil øvrige turbiner. Produksjonstapet er beregnet til henholdsvis 0,9% og 1,7%, med beregnet nåverditap på ca 26 og 50 MNOK. Ifølge TrønderEnergi Vind er det usikkert om alternativene er gjennomførbare på grunn av økt turbulens. Begge alternativene gir en avstand mellom turbiner som ikke er i henhold til turbinleverandørenes krav. Når turbiner står for tett vil turbulens fra naboturbiner bidra til større slitasje på turbinene og redusert produksjon. Kostnaden ved dette gjennom parkens levetid som oppdimensjonering av fundamenter samt økte vedlikeholdskostnader relatert til utmatting antas å være høye, men vanskelig å tallfeste. I tillegg vil de to utredede alternative layoutene føre til mere støy grunnet økt turbulens. TrønderEnergi Vind viser i tillegg til at turbinene lengst sør i det konsesjonsgitte området allerede er tatt bort av hensyn til blant annet reindrift, slik det fremgår av MTA/detaljplan.

I Naturrestaurerings notat datert 14.03.19 om vurdering av konsekvenser av endelig layout for reindrift, utarbeidet på oppdrag fra TrønderEnergi Vind, vurderes endring av turbinplassering av de to østligste turbinene som uheldig for reindrift og flytting av de to turbinene anbefales som avbøtende tiltak.

NVE legger OEDs vurderinger om reindrift i klagebehandlingen av konsesjonen grunn. I klagevedtak datert 19.09.2017 skriver OED at rein i noen grad kan bli fortrent fra områdene det skal etableres vindkraft. Videre vurderer OED at det innenfor distriktets grenser finnes tilfredsstillende arealer som kan benyttes til kalvingsland og at driften i distriktet kan opprettholdes på regningsvarende måte. OED mener ulempene for reindrift kan reduseres gjennom avtale om avbøtende tiltak i anleggs- og driftsfasen. Realisering av anlegget med vesentlig færre vindturbiner, kan etter departementets mening redusere de negative virkningene.

Figur 2 viser Gåebrien sijte sitt forslag (25.9.2018) til avgrensning av planområdet (rød strek). Det er turbin 19, 20 og 21 som ønskes flyttet

NVE konstaterer at flytting av turbinene som står lengst øst, i tråd med reinbeitedistriktets ønsker og Naturrestaurerings anbefalinger, kan være til fordel for reindriften. NVE vurderer imidlertid at tilpasning av utbyggingsløsning vist i MTA/detaljplan er i samsvar med vilkåret i konsesjonen (jf. OEDs klagevedtak). Vi registrerer at flytting av turbinene kan gi redusert produksjon og økt slitasje. Alt i alt vurderer NVE at ulempene ved flytting av turbinene vurderes som større, enn de fordelene dette vil få for reindriften.

Når det gjelder de interne veiene i vindkraftverket, er det planlagt å bygge ca. 10,1 km innenfor det konsesjonsgitte planområdet. Veinettet er redusert, som følge av at ca. tredjedelen av planområdet er fjernet i sør. Ellers er det noen mindre endringer av veier basert på nye turbinplasseringer. NVE mener de veiløsningene som fremgår av MTA- og detaljplankartet er innenfor de tillatelsene som ble meddelt konsesjon i 2014.

Landskap og visuelle virkninger av endelig utbyggingsløsning

I MTA/detaljplanen for Stokkfjellet vindkraftverk, er det ikke vurdert hvordan visuelle virkninger har endret seg fra den løsningen som ble meddelt konsesjon, til endelig utbyggingsløsning. NVE etterspurte dette i brev datert 01.03.2019, og i brev datert 14.03.2019 oversendte TrønderEnergi Vind en rapport utarbeidet av Naturrestaurering, hvor det er gjort en ny vurdering av endringen i visuelle virkninger. Rapporten tar først og fremst utgangspunkt i endrede visuelle virkninger for reindriften, men NVE mener den også er relevant for vurdering av visuelle virkninger på et generelt grunnlag.

NVE vurderer at det er positivt for visuelle virkninger, at samtlige turbiner i den sørlige ca. tredjedelen av planområdet er fjernet, dvs. ca. sør for en linje fra nordspissen av Storkalvsjøen til Julsetjenna (jf. figur 1). Antall turbiner er omtrent halvert fra den løsningen som ble meddelt konsesjon, men er nå ca 30 meter høyere til vingespiss og vil kunne oppfattes som en endring. Større turbiner vil være mer visuelt synlig enn lavere turbiner, på grunn av høyde. Men færre turbiner vil kunne kompensere for denne effekten.

Nærvirkningen vil fortsatt preges av andre inngrep i området, som veier og oppstillingsplasser, i tillegg til selve turbinene. Men om en står inne i planområdet, vurderer NVE at økt turbinhøyden ikke vil være avgjørende for de opplevde visuelle virkningene, ettersom turbinene uansett vil være dominerende enten de er 180 meter eller 150 meter.

NVE vurderer at endringene med større turbiner oppfattes mest ved nærvirkning opp mot 2 - 3 km. På denne avstanden kan turbinene virke noe større sammenlignet med den løsningen som ble meddelt konsesjon. På lengre avstander vil ikke økt høyde på 30 meter ha noen vesentlig endring i visuelle virkninger, men da kan visuelle virkninger være mer knyttet til antallet turbiner framfor høyden på turbinene.

I rapporten utarbeidet av Naturrestaurering, presenteres et synlighetskart som viser synligheten av de 43 turbinene som ble omsøkt i konsesjonssøknad fra 2013, og et synlighetskart som viser den endelige utbyggingsløsningen med 21 turbiner. Om en sammenligner de to kartene, ser en at løsningen som ble meddelt konsesjon i 2014 vil ha flere synlige turbiner over et større område, enn den endelige utbyggingsløsningen. I lavereliggende områder vil ikke turbinene være særlig synlig, men flere turbiner vil synes jo lenger opp i terrenget man kommer. Turbinene vil stå på de høyeste toppene på Stokkfjellet, så det må forventes at særlig disse turbinene vil bli synlige på lenger avstand, men også lavere i terrenget.

Etter NVEs vurdering kan det ikke sies å være vesentlig endringer av de visuelle virkningene og opplevelsen av landskapet mellom utbyggingsløsningen lagt til grunn i konsesjonen og den som er lagt til grunn i detaljplan/MTA. NVE konstaterer at enkelte turbiner vil bli godt synlig. Samtidig vurderer vi

det som en visuell forbedring at antall turbiner har gått ned og at alle turbiner i den sørlige delen av planområdet nå er tatt ut. Dette gjelder også nærvirkninger, ved at det vil være behov for færre oppstillingsplasser og mindre internveier. Alt i alt vurderer NVE at den endelige utbyggingsløsningen ikke vil medføre vesentlige endringer sammenlignet med konsesjonsgitt løsning.

Virkninger for reindrift av endelig utbyggingsløsning

Endring av virkninger for reindrift, som følge ny layout er vurdert i notat av 14.03.2019 fra Naturrestaurering. Notatet vurderer endringer av ny layout, synlighet, støy og skyggkast. Reduksjon i antall turbiner og tilhørende veinett vurderes som positivt for reindriften. Redusert utbygging mot sør vil gi mindre ferdsel og forstyrrelser av rein. Unnvikelse som følge av synlighet forventes i noe større grad enn tidligere antatt. Fjerning av turbiner mot sør fører til redusert rekkevidde av støy. For skyggekast er det vanskelig å vurderer endrede virkninger, men det vurderes at skyggekast vil strekke seg kort ut fra turbinene, slik at skyggekast berører mindre område og har mindre påvirkningspotensiale, sammenlignet med synlighet. Samlet sett vurderes det som positivt for reindriften at det ikke lenger er turbiner og veier i sørlige deler av planområdet og at den fysiske avstanden til nærliggende kalvings- og pigningsområder er økt.

Samtidig som det er en positiv effekt av å utelate de sørlige delene av planområdet, er det uheldig for reindrifta at to turbiner er flyttet lengre øst i endelig utbyggingsløsning. Disse to turbinene kommer nærmere viktige beiteområder øst for vindparken, i og rundt Råndalsmyrin. Om disse to turbinene justeres mot vest, vil dette være et avbøtende tiltak for reindriften; inngrepene blir mer samlet og vindkraftanlegget i mindre grad vil framstå som en «vegg» for rein som kommer inn fra sør. Med den endelige utbyggingsløsningen, vurderes konsekvensene for reindrift samlet sett å være omtrent som vurdert i konsekvensutredningen av 2015.

Notatet fra Naturrestaurering omfatter i tillegg vurdering av endringer i kunnskapsgrunnlaget. Oppsummert pekes det på at unnvikelsessonen rundt vindkraftanlegg kan være større enn tidligere antatt.

Reinbeitedistriktet har i brev av 27.03.19 kritisert notatet fra Naturrestaurering. Kritikken er i hovedsak knyttet til manglende tillit og faglige vurderinger. Etter NVE sin vurdering så er uenigheten i hovedsak knyttet til forhold som gjelder konsesjonen og ikke sammenligning av virkninger av endelig utbyggingsløsning sammenlignet med det som lå til grunn for konsesjon.

NVE legger vekt på at turbinplasseringen er blitt konsentrert med mindre terrenginngrep og mindre areal berørt av aktivitet knyttet ferdsel og aktivitet. Turbiner i sør er fjernet. Etter NVEs vurdering kan det ikke sies å være vesentlige endringer av virkninger for reindrift mellom utbyggingsløsningen som lå til grunn for konsesjonssøknaden og endelig utbyggingsløsning.

Virkninger for naturmiljø av endelig utbyggingsløsning

Antallet turbiner redusert fra 39 i konsesjonsgitt løsning til 21 i detaljplan/MTA, og den sørlige delen av planområdet er tatt ut. NVE vurderer at det totale arealinngrepet blir redusert, som følge av at det bygges mindre vei og at det er behov for færre kranoppstillingsplasser. I MTA vises det til at det innenfor planområdet, er flere plantearter av særlig stor forvaltningsinteresse – men at ingen av disse er trua eller prioriterte arter.

Vi viser for øvrig til vurdering av adkomstvei over, og hvilke tiltak som skal gjøres for å begrense risikoen for at bekkekløft i Kalvåa nord for Åsvollen, og gammelskogen sør for Åsvollen, berøres av anleggsarbeidet.

Når det gjelder fugl, kan vindturbiner innebære en direkte skade-/dødsrisiko for fugl som følge av kollisjon med tårn og vinger. Tall fra andre vindkraftverk viser at enkelte turbiner tar flere fugl enn andre, avhengig av topografi, naturlige trekkruter og hvordan fuglen benytter luftrommet. For et helt vindkraftverk er det likevel det totale risikoområdet som har størst betydning, da alle turbiner i praksis kan kollideres med. Det er forskjell mellom arter, der noen flyr lavt og lokalt, mens andre flyr høyt i forbindelse med sangspill, byttesøk eller trekk til andre områder. Stokkfjellet vindkraftverk blir redusert med 18 turbiner (fra konsesjonsgitt løsning), noe som i utgangspunktet er fordel for naturmangfoldet – herunder fugl. Men på grunn av økt vingespenn, vil det totale sveiparealet for de nye turbinene øke. Dette kan gi negativt utslag spesielt for de artene som flyr høyt og trekker (hønehauk, smålom, kortnebbgås), det kan derfor forventes flere funn av død fugl med de nye turbinene. For lavtflygende fugl, som normalt jakter i lavhøyde (hubro), vurderer vi at det ikke vil være noen endring i risiko for kollisjon, ettersom avstanden fra bakken og opp blir lik eller større.

NVE konstaterer at det må forventes årlige fuglekollisjoner i Stokkfjellet vindkraftverk, og legger til grunn at større turbiner kan medføre tap av enkeltindivider. NVE mener imidlertid at økningen i turbinhøyden kun vil ha marginal endring av kollisjonsfaren for fugl.

Olje- og energidepartementet forutsetter i sitt klagevedtak, at det i detaljplanen drøftes i hvilken grad færre turbiner kan redusere mulig påvirkning på hekkelokaliteter for smålom. Det framgår av MTA at det blir færre turbiner i den sørlig delen av konsesjonsområdet der det er flest små vatn. Redusert antall og særlig plasseringen av turbiner vil etter NVEs syn redusere mulig påvirkning av hekkevatn for smålom i og nær den sørlig delen sammenlignet med utlegget i konsesjonssøknaden.

I 2014 ble det registrert en hekking av hønehauk (nær truet) nær planlagt adkomstveg. Denne hekkelokaliteten er ikke omtalt i NVEs konsesjonsbehandling i 2014, eller i OEDs klagebehandling. Konflikten er grundig beskrevet i MTA og avstanden til den planlagte veien er så kort at spesielt anleggsaktivitet i hekkeperioden (mars- juli) vil være kritisk. Det går fram av MTA er det i praksis ikke vil være mulig å begrense trafikk på adkomstveien i denne perioden, men det kan muligens la seg gjøre å begrense anleggsarbeidet med veien forbi lokaliteten.

For lokaliteten av hønehauk nær adkomstveien, mener NVE at resultatet avhenger av om det foregår hekking der eller ikke i år. Anleggsarbeid så nær hekking vil med rimelig stor sikkerhet ødelegge hekkesuksessen. Hvor alvorlig det er, avhenger av hvordan hekkeåret blir. Hønehauken får ikke nødvendigvis opp unger hvert år, så en ødelagt hekking i en bra sesong vil kunne sette bestanden tilbake lokalt for en tid. Spørsmålet er hvorvidt hauken kommer tilbake for å hekke på samme sted de neste sesongene. I bestefall ødelegges hekkingen dette året og så går ting som normalt kommende år, og i verste fall ødelegges lokaliteten permanent. Uansett er det viktigste tiltaket for redusere langsiktige skadene for bestanden av hønehauk i området, at det får stå igjen så mye skog som overhodet mulig i området, ettersom hønehauk er vår for hogst av skog rundt reirområdet. NVE vil sette vilkår om at hogsten begrenses i MTA.

NVE konstaterer at detaljprosjekteringen av Stokkfjellet vindkraftverk har resultert i en endelig utbyggingsløsning med vesentlig færre men høyere turbiner, enn det som lå til grunn for konsesjonsbehandlingen. Det sørlige delen av planområdet blir ikke bygget ut, dette er positivt for reindrift, naturmangfold og visuelle virkninger. NVE vurderer at den endelige utbyggingsløsningen ikke har vesentlige endrede virkninger for landskapet eller for naturmiljø enn det som ble vurdert i konsesjonsbehandlingen.

Vi mener den endelige utbyggingsløsningen, sammen med vilkår som settes i denne MTA-godkjenningen, er innenfor de rammene som ble meddelt konsesjon. NVE vurderer vilkår nr. 12 i anleggskonsesjonen, og den delen av vilkår nr. 14 som gjelder adkomstveien, som oppfylt.

Arealbruk

I anleggskonsesjonens vilkår nr. 10 står det at «*Veitraseer og oppstillingsplasser skal legges så skånsomt som mulig i terrenget. Terrenginngrep i forbindelse med turbinfundamenter, oppstillingsplasser, veier og andre områder berørt av anleggsarbeidene skal settes i stand gjennom planering, revegetering og annen bearbeiding som er tilpasset det naturlige terrenget, jf. vilkår om miljø-, transport- og anleggsplan.*

Konsesjonær skal stenge adkomstvei og internveier for allmenn motorisert ferdsel. Konsesjonær skal avklare bruk av og tilgjengelighet til veiene ut over eget behov med Selbu kommune og valgte representanter for grunneiere/rettighetshavere. Dersom det ikke oppnås enighet om bruk av og tilgjengelighet til adkomst- og internveier, skal saken oversendes NVE til avgjørelse.»

I dette kapittelet vil vi gå gjennom hva prosjektet krever av arealbruk, og metode for istandsetting. For at vindkraftverket skal få en best mulig tilpasning til landskapet krever det en tett oppfølging av landskapsfagligkompetanse i planleggings- og prosjekteringsfasen, men også i byggefasen.

Terrengbehandling

Vedlagt detaljplan/MTA finnes en egen *Håndbok - Terrenginngrep og landskapstilpasning for Stokkfjellet vindkraftverk*. Håndboken beskriver hvordan terrenginngrepene skal utformes for å få en best mulig tilpasning til landskapet. NVE mener en slik prinsipiell tilnærming er viktig for prosjekter som strekker seg over store områder der det er vanskelig å gå inn i alle detaljer. Basert på erfaringer fra tidligere prosjekter, er NVEs vurdering at gode løsninger oppnås der målet defineres og ikke låses av detaljprosjektering i en tidlig fase. NVE vurderer at håndboken for terrenginngrep og landskapstilpasning utgjør et tilstrekkelig verktøy for å sikre at anlegget blir godt utformet i forhold til landskapet og at inngrepet ikke blir større enn nødvendig. Vi anser det som positivt at planlegging og prosjektering skjer med deltakelse fra landskapsarkitekt. NVE forutsetter at prinsippene som er beskrevet følges, under videre optimalisering og gjennomføring av anleggsarbeidet.

NVE konstaterer at vegetasjonsrydding, mellomlagring og separering av ulike massefraksjoner er omtalt i terrenghåndboken. Erfaringer fra tidligere prosjekter viser at dette er forhold som er av avgjørende betydning for hvor godt man lykkes med arrondering og istandsettingen. Vi vil derfor oppfordre TrønderEnergi Vind til å se på, i samarbeid med konsulenter og entreprenør, løsninger og muligheter for å sikre at toppmassene mellomlagres på en måte som reduserer muligheten for sammenblanding med andre masser. NVE gjør samtidig oppmerksom på at dette er et forhold NVE vil ha økt fokus på.

Planområdet skal etter anleggsslutt være trygt for brukere. Utforming og arrondering må derfor utføres slik at farlige skrenter og ustabile skråninger unngås. Ved etablering av fyllinger, skal hullene mellom sprengsteinen tettes med finere masser før en påfører vekstjord.

Internveier

Det skal bygges til sammen 10,1 km internveier. Veienes kjørebredde blir 5 meter full bæreevne, med breddeutvidelse i krappe svinger og i kryss. Total trasébredde (vei med skulder og grøfter) vil i gjennomsnitt ligge omkring 10 m. Dette inkluderer ikke eventuelle skjæringer og fyllinger. Det går fram av MTA-planen at arealbruksgrensen for adkomstveien er 50 meter ut til hver side for senterlinje vei. Innenfor denne skal det detaljplanlegges en vei med best mulig linjeføring slik at terrenginngrepene blir minst mulig.

I terrenghåndboken, beskrives Stokkfjellet som et relativt frodig fjellområde. Det består av fjellvegetasjon på grunnlent, skrinnt mark over store områder, og bart fjell i de høyeste områdene.

Områdene strekker seg bare så vidt over skoggrensa. Det er områder med dypere myrer og en rekke små vann, pytter og tjern som utgjør sentrale landskapselement.

NVE mener det er viktig at veiene ikke legges på sammenhengende fylling. Ved etablering av internveier er det viktig å tenke landskapstilpasning. For å redusere visuelle virkninger, mener NVE en bør unngå at veien bygges på fylling der landskapsformasjonen tilsier at det ikke er nødvendig. Dette kan gjøres ved at veien tilpasses terrenget slik at fyllingene stedvis brytes opp (jf. figur 3). Et slikt tiltak vil gjøre at inngrepet vil mindre synlig i landskapet, en vil redusere behovet for masser, samtidig som en oppnår de kravene til veilinje som spesifiseres av turbinleverandør. NVE ber entreprenør være nøye på dette i anleggsfasen.

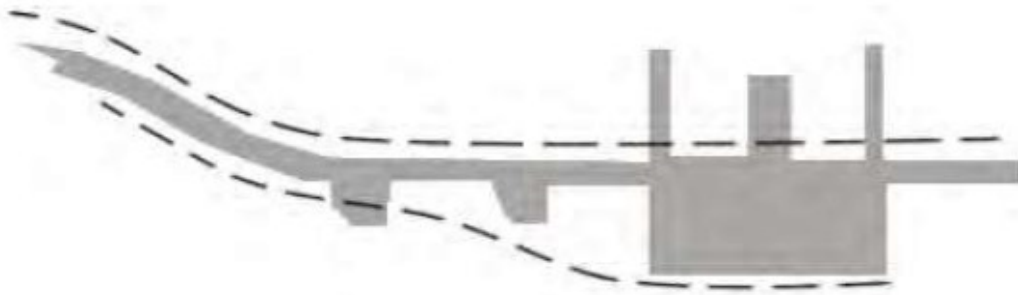
Figur 3 viser et eksempel hvor en vei er bygget på fylling, men hvor terrenget bryter fyllingen og hvor resultatet er en vei godt tilpasset landskapet

Fra turbinene legges 33 kV jordkabel nedgravd i de interne vegene fram til den sentrale transformatorstasjonen. Der kabelnettet ikke går helt inn til turbinen vil det bli behov for kabelskap. Skapene vil bli plassert i terrenget på en måte som begrenser synligheten i landskapet.

NVE mener terrenghåndboken på en god måte beskriver prinsippene for etablering av internveier i dette landskapet, både når det kommer til planlegging men også gjennomføring og istandsetting. NVE understreker at disse prinsippene aktivt skal benyttes i anleggsarbeidet, og det er viktig at prinsippene videreformidles til maskinfører som skal gjennomføre arbeidet.

Oppstillingsplasser, snuhammer, bladfingre, riggplass

Oppstillingsplassene vil opparbeides på flatt gruslagt areal på ca. 1,8 dekar (i tillegg til veibanen) ved hver vindturbin. I tillegg vil det etableres to hjelpekransplasser. I MTA går det fram at endelig plassering og utforming av oppstillingsplassene blir gjort i samarbeid med vindturbinleverandør og landskapsarkitekt, og at målet er at plassene skal optimaliseres med sikte på å minimere inngrep. NVE anser dette som positivt og et viktig premiss for et godt sluttresultat. For øvrig viser vi til at terrenghåndboka kap 4.3 på en god måte oppsummerer gode prinsipper for etablering av kranoppstillingsplasser (som f.eks. skissen gjengitt i figur 4 under).

Figur 4 er hentet fra Terrenghåndboken, og viser hvordan permanente linjer på få en form tilpasset landskapet. Det er ønskelig at terrenget følger en forenkla linje langs kranoppstillingsplass, og ikke knekke seg rundt hjelpekranplasser.

Det skal også etableres snuplasser (snuhammer) i planområdet. Hvor disse skal anlegges, fremgår ikke av MTA/detaljplankart, men det opplyses at disse vil inngå i revidert detaljplankart. NVE påpeker at det er viktig at snuplassene legges så lavt og tilpasset terrenget så godt mulig, og at en forsøker å unngå å etablere snuplass på høye fyllinger. NVE forutsetter at det benyttes landskapsfaglig kompetanse ved detaljprosjekteringen av dette arbeidet.

I MTA går det fram at det ikke vil etableres bladfingre på Stokkfjellet vindkraftverk. Turbinbladene leveres for montering direkte på kranoppstillingsplass. Men det vil bli etablert et mellomlagringsområde på 10 dekar ved inngangen til vindkraftverket. Dette er for mellomlagring og montering/klargjøring av komponenter for tidstilpasset levering på kranoppstillingsplass. NVE mener det er en fordel å unngå å etablere bladfingre, ettersom det innebærer et lite inngrep i mange områder, som til sammen blir et stort inngrep. Vi vurderer den løsningen som Stokkfjellet har valgt å gå for, et større mellomlagringsområde, som en bedre løsning enn mange mindre inngrep med bladfingre. TrønderEnergi Vind bekrefter i epost 24.04.2019 at mellomlagringsområdet er midlertidig arealbruk. Vekstmasser skal skaves av og lagres, før bærelag etableres. Området skal istandsettes etter prinsipper beskrevet i terrenghåndboken. Ved behov for eventuelt andre riggplasser, skal disse godkjennes av NVE før det tas i bruk. I forbindelse med lagring av drivstoff, smøreoljer og kjemikalier på mellomlagringsområdet, skal det gjøres nødvendige tiltak som hindrer forurensning eller avrenning til nærliggende vassdrag (jf. uttalelse fra Fylkesmannen)

Massetak og deponi

Det er, i henhold til detaljplan/MTA, ett mål med utbyggingen å oppnå massebalanse. Det kan likevel blir behov for uttak og/eller deponering av masser. TrønderEnergi Vind planlegger å etablere et fåtall, sentralt plasserte massetak/sidetak/massedeponi i vindkraftverket. Disse vil bli tilpasset terrenget på best mulig måte. NVE konstaterer at massetak og massedeponi ikke er avmerket i detaljplan/MTA-kartene.

Ved etablering av massedeponi, mener NVE det er viktig at en fokuserer på at disse anlegges i terrengformasjoner med forsenkninger eller dalsøkk, hvor massedeponiet kan fungere som fyllmasser. Ved massetak er det fordel om en tar ut positive terrengformasjoner i sin helhet. Alternativt kan uttakene legges som sidetak, der massene legges tilbake i foten av bruddkanten for å ta ned høyden på denne. Viktig for alle løsninger er at en unngår rette vinkler, og at uttakene avgrenses med naturlig form mot omgivelsene. Ved arrondering og istandsetting skal det påføres vekstmasser og en skal se til landskapsformasjonene i nærområdet, slik at sluttresultatet blir at massetaket/-deponiet blir istandsatt så naturlig som mulig mot sideterrenget. Det er viktig at en ved etablering av massetak/-deponi unngår viktige områder for naturmangfold og for massedeponi må det også gjøres tiltak for å redusere risikoen for erosjonsskader.

NVE vil understreke planens mål om massebalanse og behov for å begrense omfanget av terrenginngrep. Dette stiller krav til god og grundig detaljplanlegging og tett oppfølging av intern MTA-koordinator ved anleggsarbeidet. Massetakene/deponiene er imidlertid ikke detaljprosjektert, og Fylkesmannen har i sin uttalelse påpekt at informasjonen om massetak og deponi i MTA er mangelfull. NVE vil derfor sette vilkår om at før eventuelle massetak/deponi tas i bruk skal det utarbeides en helhetlig plan for etablering og istandsetting. Planen /-ene skal utformes i tråd med prinsippene i terrenghåndboka, og skal forelegges grunneiere og kommunen, samt forelegges NVE før arbeidet med massetak/deponi starter. For mer info om massedeponi, se [NVEs god praksis ark 6/2015](#).

Etablering av massetak/-deponi innenfor planområdet kan behandles gjennom MTA, men TrønderEnergi Vind er ansvarlig for å avklare status i gjeldende reguleringsplan med kommunen. NVE gjør oppmerksom på at eventuell arealbruk utenfor planområdet, må behandles av Selbu kommune, om det ikke er konsesjonsbehandlet.

Adkomstvei

Det fremgår av MTA at adkomstveien vil få en bredde på ca. seks meter. Total veibredde (med skulder og grøfter) vil normalt være ca. ti meter, dette inkluderer ikke skjæringer og fyllinger. Det går fram av MTA-planen at arealbruksgrensen for adkomstveien er 50 meter ut til hver side for senterlinje vei. Innenfor denne skal det detaljplanlegges en vei med best mulig linjeføring slik at terrenginngrepene blir minst mulig.

Se for øvrig avsnittet «Adkomstvei» under kapitlet «Endelig utbyggingsløsning», for nærmere vurdering av adkomstveien.

Bom for stenging av adkomstvei og parkeringsplass for besøkende

I MTA er det beskrevet at adkomstveien skal stenges med bom, fra der TrønderEnergi Vind etablerer ny vei opp i dalen. Eksisterende skogsbilvei skal kunne benyttes som tidligere. Det er inngått avtale med grunneiere om forhåndstiltredelse for eksisterende del av adkomstveien, samt bygging av ny vei opp til konsesjonsområdet. Selbu kommune har bekreftet at de er enige i plassering av bom og at adgang til ny vei skjer etter avtale med TrønderEnergi Vind. I MTA opplyses det om at det skal etableres en parkeringsplass ved bommen. Denne er ikke markert i MTA/detaljplankart, og NVE gjør oppmerksom på at permanent arealbruk utenfor planområdet, slik som parkeringsplassen er, må behandles av kommunen.

NVE ønsker ikke på nåværende tidspunkt å låse plasseringen av bommen, blant annet av hensynet til reindrifta. NVE vil sette vilkår om at TrønderEnergi Vind vurderer en plassering av bommen som ivaretar hensynet til konsesjonsvilkår om allmenn ferdsel i tillegg til hensynet til reindrifta om å unngå at rein følger adkomstveien ned i bygda.

Vassdrag og kantvegetasjon

Vannområdekoordinator i Nea-Nidelva og Gaulavassdraget har i høringsuttalelse påpekt at det er viktig at man sikrer fiskens frie gang i berørte vassdrag, spesielt Kalvåa. Kryssing av eksisterende våtmarker og vassdrag skal gjøres skånsomt. Vannområdekoordinator påpeker viktigheten av at stikkrenner og kulverter utformes slik at de ikke skaper vandringshinder, og viser til et bilde på side 32 (jf. figur 5). På bildet synes vannområdekoordinator at stikkrenna ligger

Figur 5 er hentet fra s. 32 i terrenghåndboken

for høyt i fyllingen, og hindrer eventuell fisk å kunne passere. NVE er enig i denne vurderingen, og understreker viktigheten av at stikkrenner plasseres riktig både i plan og høyde.

Det er i planområdet flere mindre vann og vassdrag, og anleggsarbeidene og tiltakene vil kunne påvirke disse. Inngrep i vassdrag og kantvegetasjon skal gjøres så skånsomt som mulig. Av hensyn til vassdragsmiljøet og for robusthet mot håndtering av overvann og flom anbefaler NVE eventuelle kryssinger av vassdrag gjøres med bro i stedet for bruk av rør.

NVE minner om at dersom kantvegetasjonen blir påvirket, vil dette kreve egen avklaring etter vannressursloven § 11. Samt at tiltak i vassdrag kan kreve behandling etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, hjemlet i laks- og innlandsfiskeoven.

Servicebygget og transformatorstasjon

Servicebygget og transformatorstasjonen på Stokkfjellet vil bli samlokalisert nær første kryss i konsesjonsområdet. Transformatorbygget med grunnflate på 326 m² rommer en transformator (33/132 kV) med ytelse på inntil 100 MVA samt bryter- og tavlerom. Servicebygget blir på 386 m² grunnflate, og vil blant annet inneholde kontrollrom, verksted/lager, kontorer, oppholdsrom og garderober med sanitæranlegg. Endelige plan- og fasadetegninger av servicebygget og transformatorstasjonen framgår ikke av detaljplan/MTA. Det legges også opp til å opparbeide et areal for håndtering av adkomst, transporter og leveranser til anlegget. Dette vil bli benyttet som parkeringsplass for driftspersonell og besøkende.

NVE legger vekt på at det gjøres minst mulig varige terrenginngrep i planområdet, det vil si at den permanente arealbruken blir redusert til et nivå som er helt nødvendig. Dette inkluderer parkeringsplass i driftfase.

NVE vil på bakgrunn av ovenstående sette vilkår om at endelige fasadetegninger, som viser den arkitektoniske utformingen av servicebygget og transformatorstasjon, samt material- og fargebruk, forelegges NVE før bygging av anleggene. Detaljeringsgrunnlaget for arealbruken på tomtene skal også fremgå. Dette omfatter en utenomhusplan og snitt-tegninger som viser hvordan bygninger/konstruksjoner er plassert, og arealets og bygningenes forhold til terrenget og landskapet omkring. Planen skal oversendes NVE for godkjenning før arbeidet med tomtene igangsettes.

Alt i alt konstaterer NVE at endelig utbyggingsløsning ikke medfører noen særlig endring i arealinngrep, enn den løsningen som ble meddelt anleggskonsesjon i 2014. Vi vurderer det derimot som en forbedring at det sørlige arealet av planområdet ikke blir tatt i bruk.

NVE vil sette vilkår om at det skal utarbeides en plan for istandsetting av oppstillingsplasser og snuplasser for å redusere permanent arealbruk. Planen skal blant annet beskrive behovet for areal i forbindelse med drift og vedlikehold av anlegget, og den skal godkjennes av NVE før anleggsarbeidene avsluttes.

NVE vurderer vilkår nr. 10 i anleggskonsesjonen som oppfylt, med de forutsetningene gitt i dette avsnittet og sammen med vilkårene i denne MTA-godkjenningen.

Drikkevann

Under vilkår nr. 14 i anleggskonsesjon om Miljø-, transport og anleggsplan er det satt følgende vilkår; «Konsesjonær skal avklare hvilke tiltak som må iverksettes for å sikre drikkevannskildene til hyttene i området.»

I MTA går det fram at utbyggingsområdet drenerer mot Storkalvsjøen, mot Nea og videre mot Selbusjøen. Storkalvsjøen har tidligere vært drikkevannskilde for Selbu kommunale vannverk, men dette er nå avsluttet og rørledningen er gravd opp. I følge MTA har Mattilsynet per 22.11.2018 ikke mottatt noen innmeldinger av små vannforsyningsystem innenfor det lokale nedbørfeltet for Stokkfjellet ned til Nea. Hytteeierne i nærområdet til vindkraftverket har ikke innlagt kommunalt vann. Det vil dermed være en del hytter i nærheten av vindkraftverket som tar drikkevannet sitt fra bekker og vassdrag som går gjennom vindkraftverket og/eller atkomstveien. NVE vurderer at MTA i tilstrekkelig grad redegjør for hvilke generelle tiltak som skal gjøres i anleggsarbeidet, for å redusere risiko for forurensning av drikkevann.

Det er ingen vannverk for et større antall personer i umiddelbar nærhet til anleggsområdet. MTA redegjør for tiltak som sikrer at drikkevannskildene til hyttene i området. NVE vurderer den delen av vilkår nr. 14 som omhandler drikkevann, som oppfylt.

Kulturminner

Under vilkår nr. 14 om Miljø- transport og anleggsplan står det «(..)Konsesjonær skal sørge for at undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 er oppfylt før miljø-, transport- og anleggsplanen blir godkjent.» Det står også at planen skal inneholde en beskrivelse av hvordan hensynet til automatisk fredete kulturminner skal ivaretas i anleggs- og driftsperioden.

I MTA opplyses det at vilkåret er oppfylt. Trøndelag fylkeskommune har i brev av 18.09.2018 formidlet resultatet av §9 undersøkelser. Det ble ikke funnet nye, automatiske freda kulturminner tilknyttet adkomstvei eller konsesjonsområdet. Sametinget har i brev 22.11.2018 meddelt at det ikke er påvist noen nye, automatisk freda samiske kulturminner i eller nær tiltaksområdet.

NVE konstaterer at det ikke er noen automatisk freda kulturminner som berøres direkte av vindkraftverket med adkomstvei. Nærmeste kulturminne ligger ca 270 meter fra planlagt adkomstvei. Utbyggingen på Stokkfjellet vil imidlertid føre til at to varder i området blir direkte berørt, som er elementer i landskapet med en viss estetisk og kulturhistorisk betydning. NVE ber TrønderEnergi Vind om å vurdere om plukke ned vardene, og at dere sammen med det lokale turlaget i områder finner en ny egnet plassering av vardene i nærområdet.

Ingen automatisk freda kulturminner blir direkte berørt av arealinngrepene. NVE vurderer vilkår nr. 14 om kulturminner som oppfylt.

Vi ber Trønder Energi Vind vurdere å plukke ned vardene som blir direkte berørt av utbyggingen, og at dere sammen med det lokale turlaget finner en ny egnet plassering av vardene i nærområdet.

Støy

I anleggskonsesjonens vilkår nr. 16 står det at «*Støynivået ved bygninger med støyfølsom bruk skal ikke overstige Lden 45 dBA. Dersom det vurderes som nødvendig for vindkraftverkets realiserbarhet at støynivået overstiger Lden 45 dBA ved bygninger med støyfølsom bruk, skal detaljplanen omfatte aktuelle tiltak for å avbøte virkninger ved disse bygningene. Dersom konsesjonær mener at bygninger med støynivå over Lden 45 dBA ikke har støyfølsom bruk, skal dette dokumenteres i detaljplanen.*»

Videre er det i vilkår 12 i anleggskonsesjon om detaljplan satt følgende krav; «*(...) Av detaljplanen skal det gå frem hvilke endringer reduksjon av antall vindturbiner kan bety for virkninger av støy- og skyggekast. Dersom endringer av tiltaket medfører andre vesentlig endrede virkninger enn det som fremgår av konsekvensutredningen, skal dette vurderes i detaljplanen. (...)*»

Det går frem av detaljplanen/MTA at det er utført nye støyberegninger basert på aktuell turbintype og en fastsatt utbyggingsløsning. Beregningene er utført ved bruk av Nord2000-modulen i WindPRO. Det er lagt til grunn en Vestas V136-turbin 4,2 MW, med kildestøy på 103,9 dBA ved vindhastigheter på 8 m/s i 10 meters høyde. Beregningshøyde for støymottaker er satt til 4 m, og det er lagt til grunn fire forskjellige absorpsjonsfaktorer for terrenget rundt tiltaket, illustrert på kart i beregningen. Videre er det lagt til grunn en konservativ forutsetning i at anlegget forutsettes å være i drift i alle årets timer. På forespørsel fra NVE opplyser TrønderEnergi Vind i epost til NVE av 12.04.2019 at de vurderer parameterne som er lagt til grunn for beregningene som konservative.

TrønderEnergi Vind har fremlagt både en «worst case» støyberegning og en beregning basert på områdets statistiske vindretninger og vindhastigheter – en såkalt «real case» støyberegning. Worst case beregninger er en ikke-reell situasjon der det alltid blåser mot støymottaker fra vindturbinene (medvind fra alle retninger) og vindhastigheten alltid er på et nivå som medfører maksimal støy. Vindkraftprosjekter skal utredes på basis av worst case beregninger, men det fremgår av Miljødirektoratets veileder M-128 at tiltakshaver også kan fremlegge en supplerende real case beregning ved detaljplanleggingsfasen av et tiltak, etter at det er gjennomført vindmåling og turbinplasseringene er detaljprosjektert.

Worst case beregningen for Stokkfjellet vindkraftverk viser at 13 fritidsboliger vil få støy over grenseverdien. Disse er lokalisert vest og øst for planområdet. Av disse 13, er fire fritidsboliger i rød støysone, dvs. over Lden 50 dBA. Dette gjelder fritidsboligene merket K, M, O og P i MTA/detaljplan, og som er lokalisert nærmest turbinene (K ligger inne på planområdet). Beregningene viser også at to fritidsboliger ligger nært opp til grenseverdien ved «worst case» scenarioet (navngitt som Q, S i støyrapport). Den supplerende real case beregningen viser at lokale forhold vil medvirke til noe redusert støy, men fortsatt vil 11 fritidsboliger med støyfølsom bruk få støy over Lden 45 dBA. Fire fritidsboliger (K, M, O og P) vil ifølge real case beregningen få støy over Lden 50 dBA. I denne beregningen er det lagt til grunn statistiske vindretninger/hastigheter fra Langlia, og markabsorpsjonen er satt til myk mark, altså en ikke konservativ parameter.

TrønderEnergi Vind har i epost til NVE av 12.04.2019 bekreftet at kildestøyen for de valgte turbinene er basert på at turbinene utstyres med «vipper». De opplyser at dette er en del av standardutrustning til alle turbiner i dag, og at levetiden til vippene på vingene er som resten av turbinen 30 år, gitt historiske vindforhold. Videre opplyser de å ha en garanti på 3 år etter overtakelse, og garanti på leveranse av deler til vindturbinen på 30 år. Dersom vippene blir ødelagt i anleggets levetid vil de ifølge TrønderEnergi Vind bli reparert av operatør. Når det gjelder berørt fritidsbebyggelse opplyser TrønderEnergi Vind at de har definert hyttene til å ha støyfølsom bruk, og at de derfor har valgt å inngå avtaler med alle berørte hytteiere.

NVE konstaterer at de fremlagte beregningene er utført i henhold til gjeldende retningslinje og veiledning (T-1442/M-128) og fastsatte vilkår i denne saken. Bruk av vipper som støyreducerende tiltak har til nå ofte blitt brukt som et mulig avbøtende tiltak, dersom det viser seg at tiltaket gir mer støy enn forventet. Dette er relativt ny teknologi som reduserer kildestøy fra eksempelvis 106 til 103,9 dBA. NVE legger til grunn at kildestøytallet fra turbinene ikke vil øke over anleggets levetid, som følge av slitasje på «vipper». NVE konstaterer at det ikke er gitt føringer i støyregelverket som tilsier at denne typen teknologi ikke kan benyttes som en del av detaljplanleggingen av et vindkraftprosjekt. Generelt vil det imidlertid medføre at et vindkraftverk da vil ha mindre fremtidig fleksibilitet, dersom det viser seg at tiltaket avgir mer støy enn forventet. Altså at man må finne andre avbøtende tiltak dersom det viser seg nødvendig. Dette kan være at anlegget må kjøres i støyreduert driftsmodus, eller at det må inngås avtaler om kompensasjon. I denne saken legger NVE til grunn at TrønderEnergi Vind opplyser å ha

inngått avtaler med eiere av alle byggene med støyfølsom bruk som får støy over retningslinjens grenseverdi.

Det ligger bebyggelse nær tiltaket, der beregningene viser at det ikke er sannsynlig at retningslinjenes grenseverdier vil bli brutt. NVE konstaterer i denne sammenheng at omgivelsene vil kunne oppleve støy fra vindkraftverket, og at noen kan føle dette som en belastning til tross for at retningslinjens grenseverdi ikke er brutt. Folk forholder seg til støy på forskjellig måte, og retningslinjens grenseverdi er fastsatt under forståelse av at enkelte vil bli påvirket også ved lavere støynivåer. Dette skyldes blant annet at det reelle støynivået fra vindturbinene i enkelte perioder kan være vesentlig over 45 dBA, uten at tiltaket i snitt vil overstige den gjennomsnittlige grenseverdien Lden 45, som er fastsatt for vindturbiner i den norske støyretningslinjen.

NVE konstaterer at de fremlagte beregningene er utført i henhold til gjeldende retningslinje og veiledning (T-1442/M-128) og fastsatte vilkår i denne saken. Beregningene viser at en rekke bygg med støyfølsom bruk vil bli berørt av støynivå over den anbefalte grenseverdien på Lden 45 dBA. NVE vurderer likevel vilkår nr. 16 i anleggskonsesjon som oppfylt, ettersom tiltakshaver har inngått avtaler med eiere av de berørte byggene, som kompenserer for støybelastningen.

Skyggekast

I anleggskonsesjonens vilkår nr. 17 står det at *Omfanget av skyggekast ved bygninger med skyggekastfølsom bruk bør ikke overstige åtte timer faktisk skyggekast per år eller 30 minutter per dag. Dersom det vurderes som nødvendig for vindkraftverkets realiserbarhet at skyggekastomfanget overstiger åtte timer per år, skal detaljplanen omfatte aktuelle tiltak for å avbøte virkninger ved disse bygningene. Konsesjonær skal da legge frem dokumentasjon på hvilke bygninger som har skyggekastfølsom bruk.*

I NVE veileder for skyggekast, går det fram at «NVE anbefaler at bygninger med skyggekastfølsomt bruk ikke utsettes for faktisk skyggekast i mer enn 8 timer per år eller for teoretisk skyggekast i mer enn 30 timer per år eller 30 minutter per dag. I unntakstilfeller, for eksempel knyttet til tidspunkt for skyggekast, kan grenseverdiene fravikes.»

TrønderEnergi Vind har fremlagt beregninger av skyggekast basert på de aktuelle turbintypene, og det er fremlagt både «worst case» beregninger og «real case» beregninger. «Worst case» er en teoretisk beregning av skyggekast, som forutsetter klarvær og at solen skinner konstant i alle timer med dagslys, og turbinene står aldri stille. Videre er det forutsatt at vindturbinene alltid står i en posisjon mot vinden som medfører at de gir maksimalt skyggekast. «Real case» forutsetter solskinnssannsynlighet fordelt over årets måneder, årlig samlet driftstid for turbinene og fordeling av driftstimer på ulike vindretninger.

Ifølge beregningene vil ingen helårsboliger bli berørt av skyggekast fra Stokkfjellet vindkraftverk. Både worst case og real case beregningen viser imidlertid at 19 fritidsboliger vil kunne bli påvirket av teoretisk skyggekast mer enn 30 minutter per dag og mer enn 30 timer per år. For enkelte av dem overstiges NVEs forvaltningspraksis for skyggekast vesentlig. For de fleste fritidsboligene, viser beregningene at de blir berørt av skyggekast en periode på våren og høsten. Enkelte fritidsboliger kan også bli berørt i sommermånedene.

TrønderEnergi Vind har i epost av 12.04.2019 opplyst til NVE at det vil bli installert skyggekast-teller på turbinene. Disse holder telling på timer med skyggekast på alle bygg med skyggekastfølsom bruk, og stopper turbinen når faktisk skyggekast kommer over grenseverdiene på 8 timer per år eller 30 minutter per dag. NVE konstaterer at dette tiltaket, som begrenser faktisk skyggekast til under åtte timer per år og 30 minutter per dag, gjør at skyggekast på Stokkfjellet vindkraftverk vil være i samsvar med dagens retningslinjer for skyggekast.

19 fritidsboliger blir berørt av skyggekast over NVEs forvaltningspraksis. TrønderEnergi Vind vil installere en programvare i vindturbinene, som begrenser faktisk skyggekast til å være lavere enn grenseverdiene. NVE vurderer post 17 i anleggskonsesjon vedrørende skyggekast som oppfylt.

NVEs vurdering av andre konsesjonsvilkår for Stokkfjellet vindkraftverk

Krav om ledig nettkapasitet

I anleggskonsesjonens vilkår nr. 9 står det at *«Ledig nettkapasitet skal dokumenteres før utbygging av vindkraftverket igangsettes. Denne dokumentasjonen skal godkjennes av NVE før anleggsarbeid kan igangsettes.»*

I brev fra Statnett av 06.07.2018, går det frem at Stokkfjellet vindkraftverk tildeles 90 MW ledig kapasitet i Nea transformatorstasjon. Frist for byggestart er satt til 06.07.2020.

TrønderEnergi Vind har også oversendt nettavtale mellom TrønderEnergi Nett AS og Stokkfjellet AS om tilknytning og nettleie for bruk av regionalnettet, samt en samarbeidsavtale mellom TrønderEnergi Nett AS og Stokkfjellet AS vedrørende planlegging og utbygging av TrønderEnergi nett sitt nettanlegg i Nea transformatorstasjon.

På grunnlag av mottatt dokumentasjon vurderer vi at vilkåret nr. 9 dokumentasjon om ledig nettkapasitet som oppfylt, mottatt dokumentasjon godkjennes.

Forsvarets anlegg

I anleggskonsesjonens vilkår nr. 18 står det at *«Dersom vindkraftverket medfører virkninger for Forsvarets interesser, skal konsesjonær i samarbeid med Forsvarsbygg utarbeide forslag til tiltak som ivaretar Forsvarets interesser i området. Nødvendige tiltak skal dokumenteres og forelegges NVE innen anleggsstart. NVE kan kreve tredjeparts verifikasjon av Forsvarets krav.»*

I følge MTA har forsvaret i brev av 28.02.2014 uttalt at Stokkfjellet ikke vil berøre Forsvarets radiolinjer eller radar, og nevner ikke andre mulige virkninger for Forsvaret.

NVE vurderer vilkår nr. 18 i anleggskonsesjon som oppfylt.

Fargevalg, design og reklame

I anleggskonsesjonens vilkår nr. 21 står det at *«Vindturbinene (tårn, maskinhus og vinger) skal være hvite/lys grå. Tårnet og maskinhuset skal ha matt overflate. Det skal ikke være firmamerker (skrift, logo, fargemerking og så videre) eller annen reklame på tårn, maskinhus eller vinger.»*

NVE konstaterer at anleggskonsesjonens krav til turbinens er ivaretatt i MTA, og vi anser vilkår nr. 21 som oppfylt.

Reindrif

I anleggskonsesjonen for vindkraftanlegget vilkår nr 15 står det at *«Konsesjonæren skal legge til rette for at det inngås avtale med Riast/Hyllingen (Gåebrien Sijte) reinbeitedistrikt om et forslag til avbøtende tiltak for reindriften i området for anleggs- og driftsfasen. Forslaget skal blant annet redusere skader og ulemper for reindriften i anleggsperioden. Forslag til avbøtende tiltak skal presenteres i detaljplan/MTA for tiltaket, jf. vilkår 12/14. Detaljplanen/MTA skal godkjennes av NVE.*

Dersom det ikke oppnås enighet mellom konsesjonær og reinbeitedistrikt om avbøtende tiltak, må NVE konsultere reinbeitedistriktet før planen kan godkjennes.»

TrønderEnergi Vind har søkt å inngå avtale med reinbeitedistriktet om avbøtende tiltak. Slik avtale er ikke oppnådd. I tråd med vilkår 15 ble det 11.02.2019 avholdt konsultasjon mellom reinbeitedistriktet og NVE. TrønderEnergi Vind har kommentert høringsuttalelser og konsultasjonsprotokoll i brev av 14.03.2019. Reinbeitedistriktet har i brev 27.03.2019 kommentert TrønderEnergi Vind sin uttalelse.

TrønderEnergi Vind har i sine planer innarbeidet følgende avbøtende tiltak for reindrift for vindkraftanlegget

- Turbiner lengst sørøst i konsesjonsområdet er fjernet for å redusere de visuelle virkningene for nærliggende kalvingsområder i reinbeitedistriktet
- Adkomstveien skal stenges for allmenn motorisert ferdsel. I perioden 25.4-15.6 skal ferdsel opp til og på Stokkfjellet begrenset til nødvendig drift og vedlikehold. Planlagt vedlikehold skal fortrinnsvis skje utenfor denne perioden.

TrønderEnergi Vind har kommentert reinbeitedistriktets ønske om stans i anleggsarbeidene i kalvingsperioden (april - juli). Total stans i anleggsarbeidene i vindparken med adkomstvei i fire måneder, er utfordrende med hensyn til å nå planlagt turbinmontasje vår/sommer 2021. I høyfjellet kan det oppstå perioder med vanskelige arbeidsforhold, som det må tas høyde for i planleggingen. Montasje av turbiner skal utføres i sommerhalvåret på grunn av værforhold. En total stans av arbeidene vår/sommer 2021 vil være meget kritisk med hensyn til å nå krav til spenningssetting innen utgangen av 2021. En begrensning ved å utføre arbeid vår/sommer 2021 vil få store konsekvenser mht. kontrakt som er inngått med turbinleverandør. Det må derfor være mulig å ha turbininstallasjon vår/sommer 2021, som beskrevet i MTA.

I bakgrunn for vedtak av 18.12.2014, ble begrensninger i anleggsvirksomhet i kalvings- og parringsperioden vurdert som egnet avbøtende tiltak. Avgrensning av type anleggsarbeid som kunne gjennomføres i tidsrommet april til mai ble brukt som eksempel på avbøtende tiltak. NVEs la i konsesjonsbehandlingen til grunn eventuelle ulemper innenfor grensen til reinbeitedistriktet. I anleggskonsesjon gitt 18.12.2014 stilte NVE vilkår om at det i MTA skulle *«beskrives tiltak som kan redusere eventuelle virkninger for tilgrensede kalvings- og parringsområder under anleggsarbeidet for vindkraftverket i perioden april-mai»*.

OED fant ved klagebehandling (brev av 19.09.2017) at det var reindriftens faktisk arealbruk som skulle legges til grunn, dvs også reindriftens bruk av område utenfor distriktets avgrensning. Det framgår av OEDs klagebehandling, at departementet endret vilkår om reindrift for at det skulle være mer forpliktende og sikre at reindriften selv ble involvert i arbeidet.

NVE deler reinbeitedistriktets vurdering av behov for restriksjoner av anleggsvirksomheten, som det mest egnede tiltaket i anleggsfasen. I anleggsfasen vil de negative effektene for reinsdyr i stor grad være knyttet til økt menneskelig aktivitet, transport og anleggsarbeid. Dette er dokumentert gjennom økt bevegelseshastighet hos GPS-merket reinsdyr i nærheten av vindkraftverk under bygging, og ved at bruksintensiteten av areal som ligger nært anleggsarbeidet er redusert. Kalvingsområder vurderes som særlig sårbare; simlene er skye og simler med kalv er spesielt sårbare. Ut fra erfaring med vindkraftutbygging og omfang i anleggsvirksomheten finner NVE det ikke hensiktsmessig å skille mellom ulike typer byggearbeider.

Restriksjoner på anleggsarbeidet vil åpenbart, slik TrønderEnergi Vind hevder, påvirke framdriften og tidspunkt for driftsettelse av vindkraftanlegget. Samtidig er det slik i denne saken at framdriftsplanlegging uten å ta høyde for restriksjoner av hensyn til reindrift, framstår som optimistisk

etter NVEs vurdering. Det er stilt vilkår om avbøtende tiltak, og at restriksjoner på anleggsarbeidet er omtalt som eksempel på mulig avbøtende tiltak i konsesjonsbehandlingen. NVE finner på dette grunnlag å vektlegge ulemper for framdrift og idriftsettelse i noe mindre grad. Ulemper som følge av kontraktsmessige forhold vektlegges ikke av NVE.

Reinbeitedistriktet har opplyst at tidspunkt for ankomst til Bringen området varierer fra år til år avhengig av tidspunkt for flytting fra vinterbeitet i Femund sijte skjer. I normale år vil hele flokken til Gåebrien sijte være på vinterbeite i Femundområdet fra midten av januar måned fram til det flyttes ut av distriktet. NVE legger til grunn OEDs vurdering fra klagebehandling om at reinbeitedistriktet har relativt store kalvingsområder som gir fleksibilitet til å variere arealbruken etter klimatisk forhold og beitekvalitet. Helt eller delvis bortfall av kalvingsområder i nærheten av Stokkfjellet reduserer fleksibiliteten og er til ulempe for reindriften slik at en viss omlegging av driften kan være nødvendig. Dette tilsier etter NVE sin vurdering at restriksjoner knyttet til anleggsgjennomføringen ikke fullt ut må opprettholde områdets kvalitet som kalvingsområde gjennom anleggsperioden. Dette får betydning i fastsettelse av lengden på restriksjoner og kan medføre behov for særskilte tiltak (for eksempel økt gjeting eller hensyn ved forflytting av dyr inn i området). NVE vurderer også at anleggsarbeid i ulike deler av anlegget i ulik grad kan være forstyrrende på kalvingen.

Avbøtende tiltak i driftsfasen

I driftsfasen vurderer reinbeitedistriktet det som særlig viktig å unngå vinterbrøyting fra Åsvollen. Reinbeitedistriktet frykter at rein skal følge adkomstveien og trekke ned lavereliggende områder med konflikt med andre interesser.

TrønderEnergi Vind har i sine kommentarer 14.03.2019 sagt at de generelt ønsker at adkomstveien skal holdes stengt året rundt for allmenn motorisert ferdsel og at veien vil bli stengt med bom. Det vil imidlertid være svært krevende å håndtere eventuelle beredskapssituasjoner, HMS-hendelser eller feilsituasjoner uten vinterbrøytet vei. TrønderEnergi Vind har i sin epost 25.04.2019 gitt ytterligere kommentarer til konsekvenser av restriksjoner på brøyting. Behovet for helårsadkomst er begrunnet med behov for jevnlig tilsyn og vedlikehold. Oppmøtested for fast ansatte vil være inne på fjellet. Dette vil bli krevende av praktiske hensyn og HMS, dersom veien ikke brøytes. TrønderEnergi Vind vurderer det som ikke forsvarlig sett ut fra både arbeidsmiljø- og HMS/beredskapsperspektiv.

De første tre driftsårene er det skrevet en drift- og vedlikeholdsavtale med turbinleverandøren. Turbinleverandør har i henhold til denne krav til at alle veier skal være framkommelig med personbil/utrykningskjøretøy fra nødetatene. Dette for å sikre arbeidsmiljø, HMS/beredskap for personell som skal arbeide i vindkraftverket i denne perioden.

TrønderEnergi Vind har overfor eiere og kredittinstitusjoner forpliktet seg til at vindturbinene på Stokkfjellet skal være operative minimum 98% av tiden de skal produsere. Dette krever kort responstid og god tilgjengelighet for planlagt og ikke planlagt vedlikehold. Dette blir veldig krevende hvis ikke veiene holdes brøytete gjennom vinteren.

Restriksjoner på brøyting vil føre til merkostnader til egnet brøyte/transportutstyr og behov for maskinhall der hvor brøytingen slutter. Kostnaden er beregnet til 13,7 MNOK. I tillegg må servicebygget vurderes flyttet til starten av adkomstveien. Merkostnaden er vurdert til ca. 10 MNOK. Lengre responstid vil føre til produksjonstap som TrønderEnergi Vind anslår til 1 %, med kapitalisert verdi på 28,6 MNOK. TrønderEnergi Vind oppgir at anslaget er usikkert og kan bli høyere. Total økonomisk konsekvens av å ikke brøyte veien er beregnet til 51.2 MNOK.

TrønderEnergi Vind stiller også spørsmål om lengre reparasjonstid for transformatorstasjonen vil tilfredsstillende NVEs krav til beredskap.

NVE deler reinbeitedistriktets vurderingen av å unngå brøyting av vegen som mulig avbøtende tiltak. Brøytet vei kan lede rein nedover og lengre bort fra reinbeitedistriktet. Det er etter NVEs vurdering sannsynlig at konflikter mellom reindrift og andre interesser vil øke og at behovet for gjeting/tilsyn vil øke av vinterbrøytet vei.

TrønderEnergi Vind angir store ulemper for av anlegget ved restriksjon på brøyting, inkludert HMS. NVE konstaterer at restriksjon mot brøyting er brukt som avbøtende tiltak i andre vindkraftanlegg. NVE legger til grunn at ulemper ved restriksjon på brøyting ikke er større for Stokkfjellet enn Raudfjell/Kvitfjell vindkraftverk i Troms og at adkomstbehovet i hovedsak kan dekkes med snøskuter eller annen transport på snøen. Ulemper som følge av kontraktsmessige forhold vektlegges ikke av NVE.

Når det gjelder krav til beredskap er det generelle kravet for vindkraftanlegg og turbiner at reparasjon skal foretas. Det er ikke satt krav til tid (kbf § 4-3). Transformatorstasjonen på Stokkfjellet er klassifisert i klasse 1. Kravet til reparasjon er at skader skal utbedres uten ugrunnet opphold. (kbf § 5-4) Det er derfor ikke et krav at veien til enhver tid skal være kjørbar. Mens transformatoren klargjøres for transport, er det etter NVEs vurdering god tid til å brøyte opp veien. Det må være mulig for personell og lettere utstyr å komme inn til stasjonen til enhver tid. Dette kanskje uten at veien er kjørbar.

NVE deler reinbeitedistriktets synspunkt om at det er negativt dersom rein følger adkomstveien mot lavereliggende områder. Hvorvidt dette vil skje er avhengig av reinens bruk av området etter at vindkraftanlegget er satt i drift. Behovet for restriksjoner på vinterbrøyting kan etter NVEs vurdering reduserer gjennom tiltak som hindrer at reinen søker nedover langs veien (for eksempel gjerding eller økt gjeting), begrenset vedlikeholdsaktivitet i kalvings/pregningsperioden og lite menneskelig aktivitet i området.

NVE mener behovet for restriksjoner på brøyting kan avvete til vindkraftanlegget har vært i drift i tre år, og det er vurdert om andre tiltak kan ha tilstrekkelig effekt. NVE forutsetter at TrønderEnergi Vind i denne perioden bidrar til tiltak for å redusere ulempene og bidrar til kartlegging av konsekvenser av vinteråpen vei for reindriften, slik at det da er tilstrekkelig faktagrunnlag for å vurdere om adkomst og internveier kan brøytes eller ikke. Resultat av kartleggingen og søknad med beskrivelse av ønsket permanent vintervedlikehold sendes NVE etter at anlegget har vært i drift i tre år.

Det er ikke oppnådd enighet mellom TrønderEnergi Vind og reinbeitedistriktet om avbøtende tiltak. I MTA og detaljplan er det innarbeidet få og lite omfattende avbøtende tiltak for reindriften. For å redusere ulemper i anleggs og driftsfasen stiller NVE vilkår om restriksjoner i anleggsperioden (anleggsstans). Brøyting av veier aksepteres i en prøveperiode på tre år etter driftsettelse av anlegget.

Naturmangfold

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante bestemmelser.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i innsendt plan, tilleggsopplysninger, høringsuttalelser og NVEs egne erfaringer. NVE har også søkt i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 25.04.2019. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak. NVE mener derfor det er tilstrekkelig grunnlag for å vurdere tiltaket og de virkninger det har på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at kravet til kunnskapsgrunnlaget etter naturmangfoldloven § 8 er oppfylt.

NVE viser til vår vurdering av naturmangfold i notatet «bakgrunn for vedtak Stokkfjellet vindkraftverk» datert 18.12.2014. Vi viser videre til at vi i dette vedtaket av i dag, har gjort en vurdering av hvordan den endelige utbyggingsløsningen vil ha endrede virkninger for naturmangfoldet, jf. avsnittet «Virkninger for naturmiljø av endelig utbyggingsløsning». Her går det fram at antallet turbiner redusert fra 39 i konsesjonsgitt løsning til 21 i detaljplan/MTA, og den sørlige delen av planområdet er tatt ut. NVE har derfor ikke vurdert tiltaket som helhet etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 og viser til vurderingene i konsesjonsbehandlingen.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 får dermed ikke anvendelse.

NVEs vurderinger av MTA 132 kV nettilknytning Stokkfjellet - Nea

NVE viser til anleggskonsesjon, av i dag, meddelt TrønderEnergi Vind AS til å bygge en 29 km lang 132 kV kraftledning mellom Nea og Stokkfjellet i Tydal og Selbu kommuner. Vi viser videre til MTA for 132 kV Stokkfjellet – Nea, sist revidert 24.03.2019. I dette kapittelet vil vi vurdere MTA for nettilknytningen av Stokkfjellet vindkraftverk, 132 kV Nea – Stokkfjellet.

Ledningen skal bygges med H-master i kreosotimpregnert tre og hengeisolatorer i herdet glass. Inn til Nea transformatorstasjon, ca. 400 meter, skal ledningen anlegges som jordkabel.

NVE delgodkjente den 01.04.2019 MTA som ga tillatelse til å starte med skogrydding for ledningen Stokkfjellet – Nea, før MTA for hele ledningen er godkjent. Det ble satt vilkår for godkjenningen, blant annet av hensynet til reindrift i området. Godkjenningen av i dag inkluderer godkjenning fra april og opphever delvedtaket datert 01.04.2019 for MTA for 132 kV Nea Stokkfjellet.

Omsøkte endringer fra gjeldende anleggskonsesjon

I MTA kap 3 har Trønder Energi søkt om endringer fra gjeldende anleggskonsesjon. NVE har behandlet omsøkte endringer fra gjeldende anleggskonsesjon i eget vedtak av i dag. Her blir også Tydal kommunes innspill til utvidet rettighetsbelte vurdert.

Ivaretagelse av vilkår i konsesjonen

Reindrift

I anleggskonsesjon for nettilknytningen vilkår nr. 10 står det at: «*Miljø-, transport- og anleggsplanen skal beskrive særskilte behov og muligheter for å tilpasse anleggsvirksomheten til reindriftens bruks av arealene, særlig knyttet til kalving og flytting av rein, og andre aktuelle tiltak for å avbøte ulemper for reindriften. TrønderEnergi Vind AS skal under planlegging av arbeidene kontakte de aktuelle reinbeitedistriktene og/eller sitje for å i størst mulig grad koordinere anleggsarbeidene til perioder der reindriften berøres i minst mulig grad*»

TrønderEnergi Vind har søkt å inngå avtale med reinbeitedistriktet om avbøtende tiltak. Slik avtale er ikke oppnådd. I tråd med vilkår 15 ble det 11.02.2019 avholdt konsultasjon mellom reinbeitedistriktet og NVE. TrønderEnergi Vind har kommentert høringsuttalelser og konsultasjonsprotokoll i brev av 14.03.2019. Reinbeitedistriktet har i brev 27.03.2019 kommentert TrønderEnergi Vind sin uttalelse.

TrønderEnergi Vind har i sine planer for nettanlegget innarbeidet følgende avbøtende tiltak for reindrift:

- På strekningen fra mast 75 til Stokkfjellet skal det i kalvings- og parringsperioden 25.april- 15.juni ikke være anleggsvirksomhet.
- I driftsperioden skal det fortrinnsvis ikke utføres planlagt vedlikehold i perioden 25.april- 15 juni fra mast 75 til Stokkfjellet

Reinbeitedistriktet har overfor TrønderEnergi Vind foreslått flere forslag til avbøtende tiltak som ikke er tatt til følge. Mulige avbøtende tiltak ble diskutert i konsultasjon mellom reinbeitedistriktet og NVE. Reinbeitedistriktet mente det mest effektive tiltaket er restriksjon på anleggsarbeid og vedlikehold (mast 0-80), og at det i tillegg er behov for at reindriftens behov i varetas ved skogrydding.

TrønderEnergi Vind har kommentert reinbeitedistriktets ønske om stans i anleggsarbeidene i kalvingsperioden. TrønderEnergi Vind mener også det vil være svært uheldig dersom perioden med restriksjoner på anleggsdrift langs kraftlinjetraseen forlenges. Å ha restriksjoner på bygging av kraftledning fra mast 80 til Stokkfjellet fra tidlig april til 25. juli er en svært lang periode og anses ikke aktuelt.

NVE viser til omtale og vurderinger under omtale av vindkraftanlegget om reindrift.

Hensynet til rasjonell og forutsigbar anleggsvirksomhet og at det er noe uforutsigbart når og hvor reinen vil trekke, er en stor utfordring.

Utbygger og reindriften er enige om at det ikke skal være anleggsvirksomhet i ledningstraséen i kalvingsperioden. I MTA er dette av utbygger tidsavgrenset fra 25.4. til 15.6. Ut fra reindriften beskrivelse er dette for knapt dersom en skal basere seg på at reinen trekker naturlig uten forstyrrelser. Basert på erfaring gjennom mange års drift er det mange ulike varierende naturgitte forhold som påvirker behov for eventuell tidsavgrensning.

NVE oppfatter at reindriften, fordi de naturlig nok ikke vet, må ta utgangspunkt i en slik mulig variasjon. NVE kan på grunnlag av det vi vet om de ulike framsatte posisjonene sette en tidsramme, men som følge av at ingen vet om de naturgitte forholdene, vil dette kunne påføre reindriften ulemper og tap som det ikke er rimelig de skal bære alene. For å kunne utnytte det mulighetsrommet som eventuelt finnes, og eventuelt iverksette støttetiltak dersom anleggsaktiviteten medfører endringer i trekket, er det derfor helt avgjørende at det etableres kontakt mellom utbygger og reinbeitedistrikt med sikte på å ha en dialog som kan avklare utfordringer som oppstår som følge av anleggsarbeidet. I hovedsak vil dette sannsynligvis dreie seg om bistand til tilsyn og gjeting av rein.

NVE vurderer at restriksjoner knyttet til anleggsdriften i MTA ikke i tilstrekkelig grad avbøter ulemper for reindriften og stiller vilkår som å begrense anleggsperioden. Dersom det blir enighet mellom partene kan de gitte tidsbegrensningene avvikes. Innenfor de gitte tidsbegrensningene gis reinbeitedistriktet anledning til å be om kortere stans (2-3 dager) i anleggsarbeidene for eventuell flytting/driving rein. Slik stans bør varsles i rimelig tid i forveien (2-3 dager). I tillegg stilles vilkår knyttet til gjennomføring av skogrydding.

NVE vurderer at MTA og vilkår gitt i denne godkjenningen tilfredsstillende vilkår om hensyn til reindrift i anleggskonsesjonen.

Hekkelokaliteter for sårbare fuglearter

I anleggskonsesjonens vilkår nr. 9 om Miljø-, transport og anleggsplan, står det blant annet at MTA spesielt skal beskrive og drøfte «*hekkelokaliteter for sårbare fuglearter. Det skal redegjøres for hvordan arbeidet kan gjennomføres for å minimalisere forstyrrelser i hekkeperioden til hønehawk, og i områder der det finnes spill- og parringsplasser for storfugl og orrfugl.*»

NVE viser til kapittel 10.2 i MTA, hvor TrønderEnergi beskriver hvordan hønehawk, fiskemåke, storfugl og orrfugl kan bli påvirket av anleggsarbeidet. Av tiltak for å begrense hvordan artene påvirkes ved anleggsarbeidet, står det følgende i MTA:

- Arbeid innenfor en 500m avstand fra de kjente hekkeplassene for hønehaug skal legges utenfor hekketiden april - juli i det aktuelle området.
- Arbeid legges utenfor spill- og parringstid for storfugl og orrfugl i aktuelle områder. Dette gjelder ved Guldbransegg M69-M71 Hammarvollen M78-M82 og Burhølen M110 – M113 i april – mai.
- Anleggsarbeidet bør også begrenses til deler av planområdet samtidig, slik at det i mest mulig grad er tilgang til uforstyrrede områder under anleggsfasen.
- Helikoptertransport skal begrenses under fuglenes hekketid og skal følge spesielle ruter slik at fuglene lettere tilpasser seg helikoptertrafikken. Flyruter skal planlegges i samarbeid med miljøkoordinator/lokalkjent ornitolog.

Trønder Energi gikk i gang med skogrydding i starten av april 2019. I epost datert 28.03.2019 søker TrønderEnergi om å fravike restriksjonen i MTA som gjelder M69-M71. Begrunnelsen for søknaden er entreprenørs fremdriftsplan om å starte skogrydding på strekningen fra M71 til M1 (Stokkfjellet). Ved oppstart i april vil dette være i konflikt med restriksjonen på M69-M71. Årsaken til at man vil starte ved M71, er at det går en transportrute inn til M70.

Av hensyn til restriksjonene for reindrift (fra M75 til Stokkfjellet i perioden 25.4-15.6), vil det derfor være gunstig å starte fra M71. Traseen for kraftledningen berører ikke det avmerkede leikområde direkte.

NVE konstaterer at dette vil være i konflikt med vilkåret som er satt for reindrift (jf. avsnitt over). Vi vil på bakgrunn av dette ikke tillate TrønderEnergi å fravike fra restriksjonen i MTA som gjelder hensynet for fugl ved M69-M71.

NVE vurderer vilkår nr. 9 om hekkelokalitet for sårbare fuglearter i anleggskonsesjon som oppfylt. NVE tillater ikke entreprenør å starte med skogrydding for M69-M71 innenfor restriksjonstidspunktet (april – mai).

Drikkevannskilde

I anleggskonsesjonens vilkår nr. 9 om Miljø-, transport og anleggsplan, står det blant annet at *«Det skal redegjøres for anleggsarbeid og masteplassering for å unngå forurensing av drikkevannskilder i nærheten av Stugguvollseteren.»*

I MTA går det fram at mastene på strekningen M52 - M55 er plassert slik at en unngår forurensing av drikkevannskilde ved Stugguvollseter. All transport ved Stugguvollseter skal følge eksisterende traktorspor. Anleggsarbeider og mastefester utføres slik at eventuell avrenning fra anleggsarbeider og kreosotmaster ikke vil forurense vannkilden til Stugguvollkoia.

MTA for 132 kV Nea – Stokkfjellet inneholder i liten grad informasjon om forurensning og tiltak for å unngå dette. NVE viser til kapittel 12 «Avfall og forurensning» i MTA for Stokkfjellet vindkraftverk. NVE vil sette vilkår om at tiltak for å unngå forurensing i kap 12 i MTA for Stokkfjellet også gjelder for MTA 132 kV Nea – Stokkfjellet.

Ledningen skal bygges med master i kreosotimpregnert tre. Risikoen for forurensning av drikkevann fra kreosotimpregnerte trestolper, er i hovedsak knyttet til at trestolpene lagres i terreng i nedslagsfeltet for drikkevannskilder. I MTA er det ikke opplyst hvor trestolpene skal lagres. NVE vil sette vilkår om at kreosotimpregnerte tremaster skal lagres på oljesugende duk på riggplasser avmerket i MTA. Kreosotimpregnerte master skal ikke lagres i nedslagsfeltet for drikkevann.

Dersom kreosotimpregneret master bearbeides (kuttet, borres eller lignende) ved mastepunktene skal dette skje på oljesugende duk. Avfall skal samles opp og håndteres i henhold til forurensingsloven.

Mastene er justert mellom M52 – M55 for å unngå forurensning av drikkevannskilde. NVE har i dette vedtaket satt ytterligere vilkår for å redusere risikoen for forurensning. NVE mener vilkår nr. 9 i anleggskonsesjon om drikkevannskilder er oppfylt med tiltakene Trønder Energi Vind nevner i MTA, sammen med vilkår gitt i denne godkjenningen.

Anleggsarbeid

Det er utarbeidet en egen håndbok for terrengbehandling og landskapstilpasning for vindkraftverket som gir føringer for anleggsarbeid og istandsetting. For byggingen av kraftlinja legges tilsvarende Statnetts *Håndbok i terrengbehandling* til grunn for gjennomføringen. Disse håndbøkene ligger som vedlegg til MTA. NVE mener en slik prinsipiell tilnærming er god for store områder der det er vanskelig å gå inn i alle detaljer. I dette prosjektet vil etter vår vurdering gode løsninger fremmes lettere der målet defineres og ikke låses av detaljprosjektering i en tidlig fase. Etter NVEs vurdering utgjør håndbøkene for utbygging av Stokkfjellet vindkraftverk med 132 kV nettilknytning et tilstrekkelig verktøy for å sikre gode løsninger for anleggsarbeidet.

MTA kapittel 5 og 7 beskriver hvordan anleggsarbeidet skal foregå. Helikopter vil i hovedsak bli benyttet i forbindelse med utflygning av materiell og liner. Utover dette vil transporten hovedsakelig gå som terrengtransport, med gravemaskin eller annen beltegående kjøretøy for reising av stolper/linjer og ATV for transport av personell og verktøy. Det skal ifølge MTA ikke bygges nye anleggsveier eller andre transportinnretninger. Eksisterende skogsveger og kjørespor skal benyttes for transport av tømmer ut fra traseen og for adkomst med mannskap og utstyr. I MTA går det fram at forslag til kjøreruter er tegnet inn i MTA-kart. Vi anser det derfor som sannsynlig at det kan forekomme justeringer i de kjøretraseene som er angitt i MTA-kartene. NVE minner om at eventuelle justeringer i kjøretrassene skal forelegges oss, før de tas i bruk.

Det er stort sett beltegående maskiner som er planlagt brukt, og NVE vurderer dette som en fordel for å minimere risikoen for skader i terrenget. Terrengskader i myr eller på andre områder med dårlig bæreevne og slitestyrke skal forebygges. Hvilke avbøtende tiltak som bør benyttes beror på aktuell type kjøretøy. Eventuelle bløte kjørespor må forsterkes umiddelbart slik at ikke sporet utvides. Dere skal tilstrebe at samme kjørespor benyttes ved kjøring på barmark, viftekjøring skal unngås ved at kjøretraseene merkes. Dette er særlig viktig i områder mer dårlig bæreevne. Ved kryssing av vassdrag og mindre bekker må det påses at dette ikke fører til erosjon eller tilslamming.

Det er avmerket syv riggplasser som skal benyttes til anleggsarbeidet. Dette er allerede opparbeida arealer, men NVE påpeker at disse må istandsettes etter endt bruk. I tillegg til riggområdene, er det i MTA satt av flere vinsjplasser.

Naturmangfold

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven har blitt vurdert i konsesjonsbehandlingen av tiltaket, jf. NVEs notat «Bakgrunn for vedtak» datert 18.12.2014 (NVE ref: 201405455-10). Den innsendte planen er innenfor de rammene som er vurdert i konsesjonen.

NVE har derfor ikke vurdert tiltaket som helhet etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 og viser til vurderingene i konsesjonsbehandlingen.

Kulturminner

Under vilkår nr. 9 om Miljø- transport og anleggsplan står det «(..)Konsesjonær skal avklare undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 før miljø-, transport- og anleggsplanen blir godkjent.»

I MTA opplyses det at vilkåret er oppfylt. Trøndelag fylkeskommune gjennomførte §9 undersøkelser etter kulturminneloven for hele traséen den 17. – 24.07.2018. Sametinget har også gjennomført §9 undersøkelser, og har ifølge MTA muntlig meddelt at det ikke er påvist noen nye, automatisk freda samiske kulturminner i eller nær tiltaksområdet.

Det er registrert et kjent kulturminne midt i traséen ved mast M78. Dette er en fangstgrop, og kulturminnet skal merkes med varselbånd for å unngå skade. Sør for traséen er det også registrert en automatisk fredet kullgrop. NVE vurderer at MTA beskriver hvordan en i tilstrekkelig grad skal ivareta automatisk freda kulturminner i anleggsarbeidet.

Det er gjennomført undersøkelser etter kulturminneloven §9. NVE vurderer vilkår nr. 9 om kulturminner som oppfylt. Resultatene viser at særlig ett kulturminne, midt i traséen ved M78, står i fare for å bli berørt av anleggsarbeidet. Automatisk freda kulturminner som det er fare for at berøres av anleggsarbeidet, skal merkes i terreng for å unngå skade.

Kommentar til høringsuttalelse 132 kV Stokkfjellet – Nea

Tydal kommune har i sin uttalelse påpekt at MTA ikke inneholder informasjon om hvordan anlegget skal nedlegges, og hvilke krav som stilles i den forbindelse. I forbindelse med nedleggelse av elektriske anlegg, skal konsesjonær utarbeide en plan for riving, som skal godkjennes av NVE før anlegget påstartet. Denne planen skal inneholde informasjon om hvordan rivingen skal foregå, og hvordan anlegget skal istandsettes.

Tydal kommune har i sin uttalelse også kommentarer til driftfasen. NVE viser til avsnitt om «krav om internkontroll» under.

Tilleggsopplysninger som dere må være oppmerksom på

Konsesjonsvilkår som ikke er vurdert

Følgende konsesjonsvilkår i anleggskonsesjon datert 10.04.2017 (NVE ref: 201605742-21) inngår ikke som en del av denne godkjenningen. Utbygger er ansvarlig for å følge opp at dette.

- **Vilkår nr. 13. Kart over planområdet.** Shape/SOSI-filer skal sendes NVE før idriftsettelse
- **Vilkår nr. 19 TV- og radiosignaler.**
- **Vilkår nr. 20. Ising og iskast.** NVE skal orienteres om tiltak før idriftsettelse.
- **Vilkår nr. 22. Vindmålinger og produksjonsregistreringer.** Følges opp i drift.
- **Vilkår nr. 23. Inspeksjonsprogram for sikker drift av anlegget.** Programmet forelegges NVE innen ett år fra tiltaket er satt i drift.
- **Vilkår nr. 24. Luftfart.** Utbygger er ansvarlig for at gjeldende lovverk følges.
- **Vilkår nr. 25. Byggtekniske krav.** Utbygger er ansvarlig for at gjeldende lovverk følges.

Krav om internkontrollsystem

Fra 01.01.2019 er det innført krav om etablering av internkontrollsystem for energianlegg gjennom endring i energilovforskrifta § 3-7. Det er utarbeidet en veileder for utarbeidelse av internkontrollsystem. Denne er å finne på NVE sine hjemmesider.

Vi anmoder om at arbeid med etablering av et internkontrollsystem i samsvar med kravet i energilovforskriften blir satt i gang så snart som råd.

Plan- og bygningsloven

Tiltaket har konsesjon og er derfor unntatt fra byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven forutsatt at det er i samsvar med lovens bestemmelser med tilhørende forskrifter, kommuneplanens arealdel og reguleringsplan. Dette følger av forskrift om byggesak (FOR 2010-03-26-488 - byggesaksforskriften) § 4-3 første ledd. Bestemmelsene i plan- og bygningsloven om tekniske krav (§ 29-5) og krav til produkter til byggverk (§ 29-7) med tilhørende deler av byggteknisk forskrift gjelder så langt de passer for nevnte tiltak.

Vi gjør oppmerksom på at tiltaket ikke må være i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Konsesjonæren må sørge for dette. Behovet for dispensasjon fra gjeldende arealplan må være avklart med kommunen før arbeidene kan starte. Konsesjonæren må også sørge for at tiltaket gjennomføres i overensstemmelse med de bestemmelsene i plan og bygningsloven med forskrifter som gjelder for tiltaket.

Når anlegget er ferdig bygget, må konsesjonæren sørge for at kommunen får tilsendt kartdata i egnet kartformat med alle fysiske anlegg slik at kartdata på enkel måte kan gjøres tilgjengelig, jf. byggesaksforskriften § 4-3 fjerde ledd.

Nødvendige tillatelser etter annet lovverk

Før anleggsarbeidet starter må konsesjonæren innhente nødvendige tillatelser etter annet lovverk. Dette gjelder blant annet følgende:

- Permanent arealbruk utenfor planområdet, slik som parkeringsplassen for besøkende, må behandles av kommunen.

Orientering av grunneiere og rettighetshavere

Vi ber tiltakshaver orientere grunneiere og rettighetshavere, samt eiere av boliger og fritidsboliger som kan bli berørt av støy over 40 dB og skyggekast over anbefalte grenseverdier, om dette vedtaket. Orienteringsbrevet finnes vedlagt. Vedtaket skal følge orienteringen. Kopi av orienteringen skal sendes NVE.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen kom fram eller klageren fikk eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket, jf. forvaltningsloven kap. VI. Parter (grunneiere, rettighetshaver og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (andre med spesielt nær rettslig, økonomisk eller faktisk tilknytning til saken og organisasjoner som representerer berørte interesser) har rett til å klage på vedtaket. Å avgi høringsuttalelse eller på annen måte bli orientert om saken gir ikke i seg selv gir klagerett på vedtaket.

En klage skal være skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes inn til NVE. Den bør inneholde en begrunnelse og opplysninger som gjør det mulig for NVE å avgjøre om klageren har klagerett. Etter forvaltningsloven skal NVE vurdere klagen og forberede saken før den sendes til Olje- og energidepartementet. Vi foretrekker at klager sendes til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Ingunn Åsgard Bendiksen
direktør

Øyvind Leirset
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

Fend advokatfirma DA v/Knut Helge Hurum
Fylkesmannen i Trøndelag
Riast/Hylling / Gåebrien reinbeitedistrikt - Reinbeitedistrikt 2, Sør-Trøndelag
Sametinget / Samediggi
Statnett SF
Selbu kommune
Tydal kommune
Trøndelag fylkeskommune
Erik Brenna